

MAAKU

Baaru nnaa kè Maaku kè

Yesu batisikena 1:1-1:13

Yesu yādannena Galili 1:14-9:50

Zaa Galili ai Yerusalemu 10:1-10:52

Yesu kuuna Yerusalemu 11:1-14:9

Yesu gana kōn à fεεnao 14:10-16:20

Yaaya Batisikeri waazikena

(Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

¹ Luda Né Yesu Kirisi baarun yè.

² À nàa lán à kú annabi Isaya takada guu nà, à bè:

Mé ma z̄iri gbarε n ā

à zé kekεnne.

³ À kpàakpakεri kòto ma dɔ gbáan à bè:

À zé kekε Diine,

à zé wéwεnɔ poronε súusu.

⁴ Len Yaaya Batisikeri kú gbáan ε, èe waazi kekε, à ò gbēnɔne aɔ nɔse lie aɔ batisi ke, Luda é n durun kēñne.

⁵ Yudea būsudeenɔ kōn Yerusalemudeenɔ gàa à kiia n píngi, aɔ n durunɔ ò gupuraa, ben à n batisi kè Yodazi.

⁶ Yaaya ègɔ uta kè wà tà kōn lakumi káo dana, à báa asaa dɔ a pii. Sutε kōn zó'ion à póblee ũ.

⁷ À waazi kè à bè: Gbēke é mó ma gbεra à gbāaa demala. Mée ká mà kúε mà à kyatee bɔbɔnεro.

⁸ Mèè a batisi ke kōn íome, gbē pì sɔ éé a batisi ke kōn Luda Ninio.

Yesu batisikena

(Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)

⁹ Gurɔ beea Yesu bɔ̀ Nazareti, Galili b̀sun, à m̀, ben Yaaya à batisi k̀ Yodazi.

¹⁰ K̀ Yesu bik̀ g̀ɔ, à è ludambεε e wεεkɔa, Luda Ninii e suuawa lán p̀tεε bà.

¹¹ Ben à k̀to mà b̀na ludambε à bè: M̀be ma né m̀n do léle yenzidee ũ, k̀ ma p̀ɔ nnamma.

Yesu yɔagwana

(Mat 4:1-11, Luk 4:1-13)

¹² Ben Luda Nini à gb̀re gb̀an g̀ɔ,

¹³ ben à k̀ gwe k̀n ǹb̀s̀tεnɔ ai gurɔ baplaa, Setán e à ỳɔ à gwa. Ben malaikanɔ m̀ wà d̀àε.

Yesu iba káakunɔ sisina

(Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Yaaya k̀na gberan Yesu tà Galili, èe baaru nnaa k̀ b̀ Luda kiia kpa

¹⁵ à bè: À gurɔ k̀, kpata k̀ b̀ Luda kiia k̀ k̀i. À ǹse lie à baaru nnaa p̀ sí.

¹⁶ K̀ Yesu e d̀ɔ Galili s̀bεzi, à Simɔ k̀n a d̀aro Anduroo è, àɔe táaru kpa s̀be p̀n, zaake s̀r̀k̀nɔmε.

¹⁷ Ben Yesu bè́ne: À m̀ à t̀mazi, mé a ke gb̀weterinɔ ũ.

¹⁸ Zaa gwe g̀ɔ à ǹ táarunɔ t̀n à b̀ wà t̀zi.

¹⁹ K̀ à gàa ae féte, à Zebedi né Yemisi è k̀n a d̀aro Yohanao. Àɔ k̀ goro'ite guu, àɔe ǹ táarunɔ kekεε.

²⁰ À ǹ sísi g̀ɔ, ben à ǹ de Zebedi k̀n ayaz̀kerinɔ t̀ goro guu gwe à b̀ wà t̀zi.

Yesu z̀nde k̀kɔana Kapenam

(Luk 4:31-37)

²¹ À gàa Kapenam. K̀ kámmabogurɔ k̀, Yesu gàa aduakεkpεn, èe ỳ daáne.

22 À yādannena b̀ò n̄ sae, zaake è dańne ikoomɛ, èe kɛ lán ludayādannerinɔ p̀ó b̀ànlo.

23 Zī beeea g̀ōgb̄ zīnde kee kú aduakɛkpen gwe.

À wii lè à bè:

24 Bón wá v̄i k̄ z̄i, Yesu Nazareti? N m̀ò n̄ wa kaaten yó? Má d̄s gb̄ k̄ è n̄ de a ũ, m̀be Luda gb̄ k̄ k̀ú adona ũ.

25 Ben Yesu g̀i z̄in p̄ine à bè: N̄ ȳite! N̄ go gb̄ p̄ia.

26 Ben z̄in p̄i à n̄gānigā à wii gb̄aaa lè, ben à g̀ò.

27 B́idi gb̄enɔ k̀ù n̄ p̄ingi, āoɛ k̄ lalaa: B́o taka bori yān gwee? Yādannena dufun yó? È yā dańne ikoo fá! Baa k̄n z̄innɔ, tó à yā òńne, āè à yā mamɛ.

28 Ben k̄ando à t́o dà Galili b̀usula p̄ingi.

Yesu gyāreenɔ k̄k̄ōana pari

(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)

29 K̀è Yesu b̀ò aduakɛkpen, ben à tà Simɔ k̄n Anduruo be g̀ō k̄n Yemisio k̄n Yohanao.

30 Simɔ nās daa daena, èe m̀èwāaa kɛɛ, ben wà à yā ò Yesune g̀ō.

31 À g̀àa à kiia à à k̀ù a oɔa à à f̄ɛɛ. Ben à m̀è ȳi k̀ù ai à p̀óblee k̀èńne.

32 K̀è uusiɛ k̀è, ɔf̄ant̄e e ḡɛɛ kp̄én, wà m̀òne k̄n gyāreenɔ k̄n z̄indeenɔ n̄ p̄ingi.

33 Wétedeenɔ k̄k̄ōa à kp̄é kp̄ɛɛɛa n̄ p̄ingi.

34 À gb̄enɔ k̀èk̄ōa pari k̄n gyā bori s̄anda p̄ingio, à z̄innɔ g̀ò gb̄enɔa paripari. È z̄innɔ gba zé ās yā oro, zaake āo d̄s gb̄ k̄ è de a ũ.

Yesu waazikɛna zaa Galili

(Luk 4:42-44)

35 K̄ongɔ idɛ'idɛ Yesu f̄ɛɛ à b̀ò à g̀àa s̄èn gusae, èe adua kɛɛ gwe.

36 Ben Simo kōn a gbēno pèezi.

37 Kè aɔ b̀̀a, aɔ bène: Baade píngi e n gbekaa.

38 Ben à bè́ne: Wà gá gu pãndea lakutu kè kú wa saeno guu, mé waazi ke gwe do, zaake beee yãnzin ma mozi.

39 Lemé èg̃o lili oo Galili bùsun le, èg̃o waazi kee aɔ aduakekpene guu, èg̃o zĩno gogoomma.

Kusu kēkōana

(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

40 Ben kusu ke m̀̀o à kiia à kùe à wéε kèa à bè: Tó n yezi, né f̃o ñ ma kēkōa wásawasa.

41 À kè Yesune wēnda, ben à o b̀̀o à kèa à bè: Má yezi, ñ g̃o wásawasa.

42 Zaa gwe g̃oo à kusu yàa à kēkōa wásawasa.

43 Ben Yesu à gbàre g̃oo à gine à bè:

44 Ñton o gbēke maro. Ñ gá ñ n zĩnda doo sa'orine ñ sa'opo kè Musa diε kpá n kēkōana sèeda ũ gbēnoε.

45 Kè à b̀̀o, à g̀̀a èe yã pì o'oóne. Yã pì dàgula, ben Yesu è f̃o à g̃e wétεn gupuraa doo. Èg̃o kú s̃̃en gusaεme, ben wèg̃o b̃oo baama píngi wàg̃o mo à kiia.

2

Gbē kaena kēkōana

(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

1 Gur̃o plaa gbera Yesu liara à tà Kapenam. Kè wà mà à kú be,

2 ben wà p̃azi paripari, g̃ekii kuu doo baa kpεlea, èe Luda yã oóne.

3 Ben wà m̀̀ne gbē kaena, g̃oon siig̃oo bé wà à s̃ena.

⁴ Kè aṣṣe e wà sṣo Yesuziro parii yānzi, ben aṣ diò kpé musu, aṣ kpé fṣ guu kè Yesu kún. Kè aṣ fṣ, ben aṣ gyāree pì pita kṣn à daebṣo.

⁵ Kè Yesu è aṣ a náane vī, a bè gbē kaena pìne: Ma gbē, n durunṣ kēmma.

⁶ Ludayādanneri kenṣ vēena gwe aṣṣe oo n nṣe guu:

⁷ Bóyānzi gbē kè e oo lēzi? Èe dṣkεε Ludaomεεe! Dé bé eé fṣ à durunṣ kēñne, tó èe ke Luda ado baasiroo?

⁸ Gwe gṣṣ Yesu dṣ a nṣe guu laasuu kè aṣṣe lεε, ben à n lá à bè: Bóyānzi ée laasuu beee taka lεε a nṣe guuzi?

⁹ Tó ma bè gbē kaena pìne à durunṣ kēa, ke tó ma bè à fεε à a daebṣ sé à táa o, à kparee bé à aagaa?

¹⁰ Má ò lε lε àgṣ dṣ kè Gbēntee Né durunkēnnena iko vī tṣṣe kè. Ben à bè gbē kaena pìne:

¹¹ Ma bènnε n fεε n n daebṣ sé n tá be.

¹² Ben à fεε gṣṣ à a daebṣ pì sè à bṣo gbēnṣ wáa n píngi. Yā pì bṣ n saε, ben aṣ Luda tṣ bṣ wà bè: Wée yā kè taka e yāro.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)

¹³ Yesu liara à bṣ à gàa sèbe léa. Wèe mṣṣ à kiia paripari, ben èe yā daañne.

¹⁴ Gurṣṣ kè èe gētεε, ben à Alafeu né Levi è vēena a be'ṣṣsikpen. À bène: N mṣ n témazi. Ben à fεε à tēzi.

¹⁵ Zīkea kè Yesu e pṣ blee à be, be'ṣṣsirinṣ kṣn durunkerinṣ e pṣ bleo pari kṣn à ibanṣ lēdo. Zaake gbē beee takanṣ tēzi pari.

16 Farisi kè aṣè Luda yā dańnenṅo kú gwe. Kè aṣo è Yesu e pó blee lèdo kǝn be'ṅṅosirinṅo kǝn durunkerinṅo, ben aṣ à ìbanṅo là wà bè: Bóyānzin èe pó blee lèdo kǝn be'ṅṅosirinṅo kǝn durunkerinṅozi?

17 Kè Yesu yā pì mà, à bèńne: Gbē kè aafia vīi bà kú likita yāoro, sé gyāree. Mée mó gbē maaanṅo sísiro, sé durunkerinṅo.

Léyina

(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

18 Yaaya Batisikeri ìbanṅo kǝn Farisinṅo e lé yii, ben wà mò wà Yesu là wà bè: Yaaya ìbanṅo kǝn Farisi ìbanṅo è lé yi, ben n ìbanṅo è yi sero né?

19 Ben Yesu bèńne: Nṅseri gbēnṅo é lé yi gurṅo kè à kúnyo nṅse guun yó? Gurṅo kè nṅseri kúnyo, aṣé lé yiro.

20 À gurṅo é mó kè weé nṅseri bṅ n té, gbasaa aṣé lé yi sa.

21 Gbēke è uta zii nambata na kǝn póle dufuoro. Tó wà kè le, uta dufu é sǝkǝzi à kǝkǝre, à zii fṅna é kaara.

22 Wè geepiwē dufu ká tūu zii guuro. Tó wà kè le, wē pi é tūu pūtā, wē kǝn tūuo é yaka n píngi. Auo, wè geepiwē dufu ká tūu dufu guume.

Kámmabogurṅo yā

(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)

23 Kámmabogurṅo zīkea Yesu e pāa buraanṅla. Lán èe gaa nà à ìbanṅo pówēe wòro, aṣṅe soo.

24 Ben Farisinṅo bèńne: N gwa! Bóyānzin aṣṅe yā kè wè ke kámmabogurṅo zīroo kēezi?

25 Ben Yesu wènla à bè: Ée à kyó ke ziki á è lán Dauda kè gurṅo kè àpi kǝn a gbēnṅo e takaasi kēe, kè nṅaa e n dēeroo?

26 Sa'oriki Abiata gurɔɔa à gɛ̀ Luda ua guu, à burɛdi kè wà kàe Ludane sò, kè gbɛ́kee à sona zé vīro, sé sa'orinɔ, ben à kpà a gbɛ̀nɔa.

27 Yesu èara à bè́nne dɔ: Luda kámmabogurɔɔ diɛ gbɛ̀ntee aafia yānzime. Èe ke kámmabogurɔɔ yānzin à gbɛ̀ntee kèziro.

28 Beee yānzi Gbɛ̀ntee Né iko vī kámmabogurɔɔa se.

3

1 Yesu èara à gàa aduakɛkpen. Gɔ́gbɛ́ kee kú gwe à ɔ doo fɛ́fɛ́na.

2 Gbɛ́kenɔ e Yesu tàasi kee, tó eé à kɛ́kɔ́a kámmabogurɔɔ zī, le wà yā e wà dia.

3 Ben Yesu bè gbɛ́ kè à ɔ fɛ́fɛ́na pìne: Ñ fɛɛ ñ ze zà guu.

4 Ben à n lā à bè: Kámmabogurɔɔ zī à zé vī wà à maaa ken yó, ke à zaaa? Wà gbɛ́ mì sín yó, ke wà deɛɛ? Ben aɔ́e yáke oro.

5 Yesu n gwá pɔ́fɛ́o à ligazi, zaake à pɔɔ yàka n swāgbāa yānzi. Ben à bè gɔ́gbɛ́ pìne: Ñ n ɔ pì poro. Kè à pòro, ben à ɔ pì kè a gbèn.

6 Ben Farisinɔ b̀e wà gàa wà yā gɔ́gɔ́ kɔ́n kí Herɔdu gbɛ̀nɔ gɔɔ, dian aɔ́e ke nà wà Yesu de.

Pari kɔ́kakɔ́aa sèbe léa

7 Yesu kɔ́n a ìbanɔ n zīnda gànne gwe, aɔ́ gàa sèbe léa. Ben parii b̀ Galili wà t̀zi.

8 Gbɛ́kenɔ b̀ Yudea dɔ kɔ́n Yerusalemuo kɔ́n Edɔmunɔ b̀suo kɔ́n Yoda baa kaa kpaaɔ kɔ́n Tayao kɔ́n Sidɔ wà mò à kiia paripari, kè aɔ́ yā kè èe keɛnɔ baaru mà yānzi.

9 Parii yānzi Yesu ò a ìbanɔne aɔ́ góro'ite soru keare, le wàton nakɔ́rearo yānzi.

10 Zaake Yesu gbẽno kèkõa pari, ben gyãreeno e nakõreeta pari le wà o kea.

11 Zĩndeenõ sõ, tó aõ à wée è, aõè mó wà dae à aeme, aõè wii lé wà be: Mbe Luda Né ũ.

12 Ben Yesu è gíinne aõ o gbẽ kè á de à ũ.

*Yesu zĩri gõon kuri awεεplaaano diena
(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)*

13 Kè Yesu didi kpiiia, à gbẽ kè à yezino sisiazi, ben aõ mò à kiia.

14 Ben à gõon kuri awεεplaaano diε aõgõ kúao, le àgõ n zĩ waazi ke,

15 aõgõ iko vĩ aõ zĩnno gońma. À tó kpàńne zĩrinõ.

16 Aõ tón yè: Simõ kè à tó kpàne Pita.

17 Zebedi né Yemisi kõn a dãaro Yohanao. À tó kpàńne Bõanεε. Tó pì bè lapatammarinõ.

18 Beee gbera Anduru, Filipi, Batõbmiu, Matiu, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Tadeu, Simõ Aĩade

19 kõn Yudasi Isikaristi kè bò à kpeεo.

*Zĩngona gbẽnoa
(Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10)*

20 Kè Yesu tà be, ben gbẽno èara wà kàkõa do pari, ben Yesu kõn a ibanõ e zé e wà pò blè sero.

21 Kè à bedeeno yã pì mà, aõ dà zén wà à gbese, zaake aõbe bee ãa kàame.

22 Ludayãdanneri kè aõ bò Yerusalemu wà mònõ bè: À Belezebubu vĩ, zĩnno kina pì gbãaan è zĩn goońma.

23 Ben Yesu n sisiazi à yãlekõzina óńne à bè: Setãn é fõ à a zĩnda gońmaó?

24 Tó kpata gbẽno íbetε kpà kõo, kpata pì é gí keó?

25 Tó uadeeno íbetε kpà kõo, ua pì é gí keó?

26 Tó Setān íbete kpà kōn a zīnda gbēno aō kēkōa, eé gí kero, eé mì demε.

27 Gbēke é fō à gē gōsagbāaa kpén à à póno séero, séto à à yì gīa, gbasa à à kpé kpoke.

28 Yāpuraan mée ooare, Luda é gbēno durunno kēñne kōn a tó zaaa kè aōè sísinō pínghi,

29 mōde tó gbē Luda Nini tó zaaa sisi, eé kēnero, zaake adee durun kè è sí kēñneroo kēmε.

30 Yesu ò le kè aō bè à zīn vī yānzimε.

Yesu danεno

(Mat 12:46-50, Luk 8:19-21)

31 Kè à da kōn à dāaronō kà, aō zè bàazi, ben aō gbē zī wà à sísi.

32 Gbēno vεena wà ligazi pari, ben wà bène: N gwa! N da kōn n dāaronō ze bàazi aōe n gbekaa.

33 Ben à wèñla à bè: Dén ma da kōn ma dāaronō ũu?

34 Ben à gbē kè aō vεezino gwà à bè: Ma da kōn ma dāaronōn yè.

35 Gbē kè è Luda poyezi keen ma dāaro kōn ma dāreo kōn ma dao ũ.

4

Yālekōzina kōn pówεfārio

(Mat 13:1-23, Luk 8:4-15)

1 Yesu èara èe yā daañne sèbe sac. Wà pàzi paripari, ben à gè à vεε góro'iten íla, gbēno gō kaena sìsī baa sèbe léa n pínghi.

2 À yā dàñne kōn yālekōzinano pari. Lán èe daañne nà à bè:

3 À swā kpá! Búbari ke bé à kuu à bō à gàa pówεε fā.

4 Lán è fãa nà, ben à kenɔ lèe zé guu, bãanɔ mò wà blè.

5 À kenɔ lèe gbè sàra musu, gura kè bùsu vī bítaro, ben aɔ b̀èe gɔɔ, kè bùsu bíta gwero yānzi.

6 Kè ɔfāntē fèe, ben aɔ té kù wà gàga, kè aɔ kāsāa vīro yānzi.

7 À kenɔ lèe lènɔ guu, ben lè fèe à nàkõrẽmã aɔɔe né iro.

8 À kenɔ sɔ lèe tɔɔte maaa guu. Aɔ b̀èe wà fèe aɔ né ì, à kenɔ kaarana kè baaakurikuri, kenɔ baaagɔgɔ, kenɔ basɔɔɔro.

9 Ben Yesu bè: Gbẽ kè swā vī à ma.

10 Kè Yesu gùnnε gwe à kú ado, ben à gɔɔn kuri awεεplaaanɔ kɔn gbẽ kè aɔ kúzinɔ mò wà yā pìnɔ mì gbèkaa.

11 Ben à bènnε: Luda kpata kè b̀ò à kiia asii kpàawa àgɔ dɔ, m̀ode m̀eè yā píngi o gbẽ kpaaanɔne kɔn yálekɔzinanɔmε,

12 ɛ aɔgɔ guu gwaa póke'ena sai,
aɔgɔ swā kpakpaa à d̀rɔ d̀ɔna sai,

ɛ aɔton aε dɔ Ludaa,

à n durunno kènnεro yānzi.

13 Ben Yesu n lã à bè: Á yā pì d̀roo? É ke dia à yálekɔzina ke d̀ɔ?

14 À ma! Búbari pì Luda yān è fãa.

15 Gbẽkenɔ de lán zé guu pówεε bà, guu kè wà Luda yā fàn. Tó aɔ mà, ben Setān è mó à Luda yā kè wà fã n té pì símma gɔɔ.

16 Gbẽkenɔ de lán pówεε kè lèe gbè sàra musu bà. Tó aɔ Luda yā mà, aɔ̀e sí gɔɔ kɔn ponnaao.

17 Zaake aão kãsãa vïro, aãè ke guro plaaro. Tó yã'õamma ní lé ke tó wà wée tàmma yã pì yãnze, aãè fumε gõo.

18 Gbẽkeno de lán pówεε kè lèe lèno guu bà. Aõ Luda yã mà,

19 mɔde anduna yã kãhãnkεna kɔn yena auzikizio kɔn pɔ kpaaano nidεnao è nakõrεmma, ben yã pì è gõ àre sai.

20 Gbẽkeno de lán pówεε kè lèe tɔɔte maaaao bà. Aõè Luda yã ma wà sí, ben aõè ke kaarana pɔ ũ, aõ keno baaakurikuri, keno baaagõgõ, keno basɔɔɔro.

Yãlekõzina kɔn fitiao

(Luk 8:16-18)

21 Yesu bènnε: Wè fitia na wà gbaka kúεa ke wà diε gádo gbáruó? Dabu musun wè dinloo?

22 Asiiyã kee kuu kè weé gí bɔaziro. Pókee kuu utena kè eé bɔ gupuraaro.

23 Gbẽ kè swã vï à ma.

24 À bènnε do: À làakari ke yã kè ée maaa. Zaka kè eè yõõnnen Luda é yõoare eé εara à kaaraare do.

25 Gbẽ kè pɔ vïin Luda é kaaranε. Gbẽ kè póke vïroo sɔ, baa à néngo kè à vïi Luda é sía.

Yãlekõzina kɔn pówεεbɔεnao

26 À bè do: Kpata kè bɔ Luda kiia de lán pówεε kè gbẽ fá buraa bà.

27 Gwãavï kɔn fãantεo baa tó èe ii oo ke à bẽε, pówεε pì è bore à isi kũ, gbẽ pì ègõ dõ lán è ke nàro.

28 Tɔɔte bé è pówεε i a zĩnda. È kà pá gĩa, gbasa à nò sí, à gberan è pia.

29 Tó à mà, ben wè kē kontoo, zaake à kekεgurɔɔ bé à kà.

Yālekōzina kōn musadi wéεo
(*Mat 13:31-32, 34, Luk 13:18-19*)

³⁰ À bè dɔ: Bón kpata kè bò Luda kiia bòkōbao?
Bón wé e wà lékōzio?

³¹ À de lán musadi wéε bà, kè à wéε kete de pówεε
kè wè tōnɔla píngi,

³² mɔde tó wà tō, è bɔε à ke bíta de dò pónɔla píngi.
È gà gègetenɔ ke ai bãanɔ è mós wà zōzō à lá oran.

³³ Yesu Luda yā ònne pari kōn yālekōzina beee
takanɔ aō mana lén.

³⁴ Èe yāke ònne yālekōzina sairo. Tó à kú kōn a
ìbanɔ òtēε, ben è yā píngi bókōtēnne.

Yesu zàga'ĩa zεna
(*Mat 8:23-27, Luk 8:22-25*)

³⁵ Kè uusie e keε, à bè a ìbanɔnε: Wà bikū baa kāa
kpa.

³⁶ Zaaε Yesu kú góro guu, ben aō gèò lɛdo aō dà
zén lε wà parii tò gwe. Góro pāndenɔ gàányo.

³⁷ Ben zàga'ĩa gbāaa fεε. Í e góro yīpayīpaa èe kaa
à guu ai à yezi à pa.

³⁸ Yesu kú góro kpεε kpa, èe ii oo à mì di mìbókɔa.
Ben à ìbanɔ à vù aō bènε: Danneri! Kè wéε kaatεε,
néε bídi keroo?

³⁹ Ben à fεε à gí ìanε à bè ínε: N̄ yīte! N̄ ze tεεε! Ben
ĩa kpàε, guu yī kítikiti.

⁴⁰ Ben à ní lá à bè: À kè dia á seka vī lεεε? Ase á
ma náanε vīro ai tiaó?

⁴¹ Ben aō gō bídi guu, aōεe kō lalaa wà bè: Dén gbē
kè ūee? Baa ã kōn ío è à yā mame.

5

Zĩnno gbarɛna alɛɛnɔ
(*Mat 8:28-34, Luk 8:26-39*)

¹ Aã kà Gadara bùsun sèbɛ baa kãa kpa.

² Kɛ Yesu bò góro guu gɔɔ, zĩnde ke bò mirakpetɛa à mò à dààlɛ.

³ Ègɔ kú gbèwɛɛ kè dɛ mira ũunɔ guu. Baa m̀kyakoo è fɔ à à yì dɔro.

⁴ Zaakɛ wè à yi kɔn m̀kyakooomɛ wè à da lín baabɔrɛ, m̀dɛ è m̀ pìnɔ kèkè è lí pìnɔ gborogboro. Gbèke è à gbãaa fɔro.

⁵ Gwãavĩ kɔn fáantẽo píngi ègɔ tãa oo mirakpetɛa kɔn s̀sĩgɛɛzinɔ, ègɔ wii lɛɛ ègɔ a zĩnda lilii gbèo.

⁶ Kè à Yesu è kãa, ben à bàa lè à m̀ à kùɛ à aɛ.

⁷⁻⁸ Kè Yesu bè zĩn pì goa, ben à wii gbãaa lè à bè: Yesu, Luda Musude Né, bɔn wá vĩ kɔ ɔzĩi? Ma nanne Ludazi ñton wéɛ tãmaro.

⁹ Ben Yesu à là à bè: N tón diaa? Ben à wèàla à bè: Ma tón Pari, zaakɛ wá pari.

¹⁰ Ben aã agbaa kpà Yesunɛ maamaa wà bè àton péńma bùsu pì guuro.

¹¹ Alɛɛ kpàsa bíta kú gwe, aɔɔe pó blee s̀sĩgɛɛzi.

¹² Ben zĩn pìnɔ wéɛ kè Yesua wà bè: Ñ wa gbarɛ alɛɛnɔ té wà gɛ ní guu.

¹³ Yesu ní gbá zé, ben zĩn pìnɔ gòa wà gè alɛɛ pìnɔ guu. Ben alɛɛ kpàsa kè kà bɔrɔ plaa taka pìnɔ wì bào aã sòro s̀sĩgɛɛzi aã s̀ sèben, ben aã gàga gwe.

¹⁴ Ben alɛɛdārínɔ bàa lè wà gàa yã pì t̀kèńne wéte guu kɔn buraanɔ. Ben gbèno b̀dɛ wà gàa yã kè kè pì gwa.

15 Kè aõ mò Yesu kiia, aõ gõgbẽ kè zĩn kú à guu pari yãa pì è wéena gwe, à uta dana à bann pì wèrea, ben vĩa n̄ kũ.

16 Gbẽ kè aõ yã pì è wéeno yã kè zĩndee pì lè t̄skènn̄e k̄on aladen̄o yão.

17 Ben aõ agbaa kpà Yesun̄e kè à bońne n̄ b̄usun.

18 Kè Yesu e ḡee góro'ite guu, gõgbẽ kè zĩnno vĩ yãa pì wée kèa lè à táo.

19 Yesu e wero à bène: N̄ tá n̄ be n̄ gbẽno kiia, n̄ yã kè Dii kènn̄ee ońne píngi, dia à n̄ wẽnda bò nà.

20 Ben gõgbẽ pì tà, èe yã kè Yesu kèn̄e kp̄aakpa kee Wétemenkuri b̄usun, ben yã pì bò gbẽ píngi sae.

*Yairu né f̄eena k̄on n̄ogbẽ kè ɔ kè Yesu utaa
(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)*

21 Yesu liara à bikũ sèbe baa k̄aa kpa k̄on góroo, ben parii k̄ak̄azi sèbe léa.

22 Aduak̄ek̄e gb̄ensi kè wè ben̄e Yairu mò gwe. Kè à Yesu è, à dàe a puua à gbá sae,

23 ben à kúe kèn̄e maamaa à bè: Ma n̄en̄ogbẽ kú gaa lézĩ. N̄ mó n̄ ɔ kea, lè à gb̄aa kũ àgõ kú wèndio.

24 Ben Yesu dào z̄én. Parii tézi aõo nak̄oreea.

25 N̄ogbẽ kee kú gwe aru è boea à kà wè kuri aw̄eplaa.

26 Èz̄eedeeno à kè takaasidee ũ maamaa, à a ɔ blè píngi. Èe aafia ero, è keke àgõ kaaram̄e.

27 Kè à Yesu baaru mà, ben à s̄s̄ Yesuzi parii guu kp̄ee kpa. Ben à ɔ kè à utaa,

28 zaake à bè: Baa tó ma ɔ kè à utaa dé, mé k̄ek̄õa.

29 Ben à arub̄ena pì zè ḡõ. À d̄s̄ a mè guu kè à k̄ek̄õa k̄on a gyãa pìo.

30 Zaa gwe gɔɔ Yesu dɔ̃ a mè guu kè gbāa ke bɔ̃agu, ben à liè pariì guu à bè: Dé bé à ɔ kè ma utaa?

31 Ben à ìbanɔ bène: N̄ è lán gbɛ̃nɔɔ e nak̄rɛemma nà, ben n bè dé bé à ɔ kèmmaɔ?

32 Ben Yesu gbɛ̃nɔ gwà à lìgazi lɛ à gbɛ̃ kè yā pì kè e.

33 Vīa nɔgbɛ̃ pì kù èe lugalugaa, zaake à dɔ̃ yā kè à à lè a mè guu, ben à mò à dàe a puua à gbá sae à à yāpuraa òne píngi.

34 Ben Yesu bène: Nɔgbɛ̃, ma náane kè n̄ kè bé à n k̄k̄ɔa. N̄ tá be aafia, n gyāa pì kèmmaan gwe.

35 Kè Yesu kpé èe yā oo, wà bɔ̃ aduakekpe gbɛ̃nsi pì be wà mò wà bène: N né pì kè sai, òton ìa da danneria dɔro.

36 Yesu e swā kpá n̄ yānzìro, ben à bè gbɛ̃nsi pìne: Òton tó swè k̄nguro, n̄ ma náane ke dé.

37 Èe we gb̄ke gá zearero, sé Pita k̄n Yemisio k̄n Yemisi dāaro Yohanao.

38 Kè aɔ̄ kà gbɛ̃nsi pì be, Yesu è wèe ɔɔ dɔɔ wèe wii gbāaa lɛe wèe kpāngeda kee maamaa.

39 Kè à ḡè kpén, à n̄ lá à bè: Bóyānzi ée kpāngeda kee ée ɔɔ dɔɔzi? Né pì e garo, èe ii oome.

40 Kè aɔ̄e à lalandi kee, ben à pèmma aɔ̄ bɔ̄e bàazi n̄ píngi. Sé né pì de k̄n à dao k̄n à ìba kè aɔ̄ kúonɔ, aɔ̄mbe à n̄ sé à ḡɛ̄nyo guu kè né pì kún.

41 Ben à né pì kù a ɔɔa à bène: Talita kum! Yā pì bè, n̄nɔkpare, n̄ fɛe.

42 Zaa gwe gɔɔ né pì fɛe à táa ò. Né pì s̄ kà wèe kuri awɛɛplaa. Yā pì bɔ̄ n̄ sae maamaa.

43 Ben Yesu ḡínne pátipati aɔ̄ton o gb̄ke maro. Ben à bè wà p̄blee kpáa à ble.

6

Nazarɛtideenɔ gina Yesuzi (*Mat 13:53-58, Luk 4:16-30*)

¹ Yesu b̀ò gwe à gàa a be wéte, à ibanɔɔ tézi.

² Kè kámmabogurɔɔ kà, ben èe yā daaíne ad-uakɛkpen. Ben parii kè aɔ à yā mànɔ bídi kè wà bè: Mákpan gɔgbē pì yā kènɔ èn? Ɔndɔ kpareen wà kpàa, ben èe dabuyā kè takanɔ kee?

³ Àmbe lí'ari ũroo? Mariama nénloo? Yemisi kɔn Yusufuo kɔn Yudao kɔn Simɔnɔ v̀lɛn gweroo? À dārenɔ bé wà kúwao kèroo? Ben aɔ g̀zi.

⁴ Ben Yesu bèíne: Annabi ègɔ bèe sairo, sé à be wéte kɔn à danenɔ kiiáo kɔn à uao baasiro.

⁵ Yesu e fɔ à dabuyā ke kè gwero, sé gyāree kè à ɔ kèímma à n̄ kēkɔa kenɔ baasiro.

⁶ Kè aɔe à náanɛ kero, aɔ yā b̀ò à sae maamaa.

Yesu z̀irinɔ z̀ina (*Mat 10:5-15, Luk 9:1-6*)

Ben à gàa lakutu kɔn lakutuo, èe yā daaíne.

⁷ Ben à a ìba gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ sìsiazì, ben à n̄ z̀i gɔɔn plapláa, à n̄ gbá iko aɔ z̀innɔ goímma.

⁸ À bèíne: Àton póke sé à gáoro, kūsāe ke b̀òkɔlogomma ke ɔɔ, sé gò.

⁹ À kyatee kpá, m̀de àton uta da mèn plaaro.

¹⁰ Ua kè a pítan, àgɔ kú gwe ai à gá b̀oo wéte pì guu.

¹¹ Guu kè wèe a sín ke wèe swā kpá a yāziro, tó ée taa, à lutɛ gogo a gbánɔa n̄ tona kɔn Ludao sèeda ũ.

¹² Ben aɔ dà zén. Aɔ ǹsɛliena waazi kè gbènɔne

¹³ aɔ z̀innɔ gòímma pari, aɔ ǹsí màma gyāreenɔa pari aɔ n̄ kēkɔa.

Yaaya Batisikeri gana
(*Mat 14:1-12, Luk 9:7-9*)

14 Kí Herodu yã pìnɔ mà, zaake Yesu tó kà gu píngia. Gbēkenɔ e bee Yaaya Batisikeri bé à fɛɛ bɔna gaan, beee yānzin à gbāaa è èe dabuyānɔ keezi.

15 Gbēkenɔ bè Iliame, gbēkenɔ bè annabime lán annabi yānɔ doke bà.

16 Kè Herodu mà à bè: Yaaya kè ma à mì zò bé à fɛɛ bɔna gaan.

17-18 Zaake Herodu dōnkɔ pì bé à a v̄i Filipi naō Herodia s̄ia à s̄è. Kè Yaaya èḡɔ oone à v̄i nɔ sinaa maaro, ben Herodu tò wà Yaaya kù wà mò kàa wà à dà kpésiaan.

19 Herodia s̄ɔ Yaaya pētē kūna à yezi à à de, mode èe zé ero,

20 zaake Herodu dō kè Yaaya né Luda gbē súusume, ben è v̄ia kene è tó wà ã daaro. Tó à gàa à à yã ma, laasuu è gēmm̄e. Baa kōn beeeo èḡɔ ye à fàadibonazi.

21 Herodia zé è Herodu igurɔ làa kōkō zī. Herodu gbāadeenɔ kōn soza gbēnsinɔ kōn Galili gbē gírimateenɔ kākōa póblekia.

22 Ben Herodia nénokpare gè à ɔ wà. À kè Herodune nna kōn a nibɔnɔ ní píngi, ben kína bè né p̄ine: Pó kè ní yezi n̄ à wée kema, mé n gba.

23 Ben à èara à bène: Ma la dāne pó kè n à wée kema píngi, mé n gbame, baa ma kpata kpaate.

24 Ben nénokpare pì b̄ò à gàa à a da gbèka à bè: Bón mé wée kea? Ben à da bène, Yaaya Batisikeri mì.

25 Gwe ḡɔ à liara à sù kpakpaa à gàa à ò k̄inane: Má yezi n̄ ma gba Yaaya Batisikeri mì dana perenti guu kè tia.

26 Ben kína pɔɔ yàka maamaa, mɔde kè à la dà nibɔɔ wáa yānzin èe fɔ à gí dɔro.

27 Ben kína pì a dogari ke zì gɔɔ, à bène à gá à à mì zɔ à mɔo. Ben à gaa à à mì zò kpésiaan

28 à dà perenti guu à mò à kpà né pìà, ben à kpà a daa.

29 Kè Yaaya ìbanɔ yā pì mà, ben aɔ mò wà à gè sè wà vìi.

Póblekpana gɔɔn bɔrɔ sɔɔroonɔ

(Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15)

30 Yesu zìri pìnɔ sù à kiia, ben aɔ yā kè aɔ kènɔ kɔn yā kè aɔ dàńnenɔ òne píngi.

31 Wèe gaa wèe suu, ben Yesu kɔn a zìrinɔ e zé e aɔ pɔ blè sero parii yānzi. Ben à bène: À mɔ wà gá gusae watɛ wà kámma bo féte.

32 Ben aɔ dà zén góro'ite guu aɔe gaa gusae ntɛ.

33 Kè gbɛnɔ ní gana è, aɔ ní dɔ, ben aɔ bò wéte kɔn wéteɔ pari wà bàà lè kèse wà kà gwe ní ā.

34 Kè Yesu bò góro guu, à gbɛnɔ è paripari, ben aɔ kènɛ wēnda, zaake aɔ de lán sāa kè aɔ dāri vīroonɔ bàme. Ben èe yā daáne maamaa.

35 Kè ɔfántɛ bùsa, ben à ìbanɔ sɔzi aɔ bè: Gura kèkii né sète pòrɔtumɛ, bensɔ guu e sii.

36 Ì gbɛnɔ gbare aɔ tá bura kɔn lakutu kè kú kīnɔa, aɔ pɔ wete wà lú wà ble.

37 Ben Yesu wèníla à bè: À pɔ kpámma aɔ ble. Ben aɔ bène: Ní yezi wà gá buredi lú kondogi ɔ wàa do wà kpámma aɔ blen yó?

38 Ben Yesu ní lá à bè: Buredi mèn ũgban á vīi? À gá gwa. Kè aɔ kà, aɔ bè: Buredi kuu mèn sɔro kɔn kpɔ mèn plaa.

39 Ben à bènnε: À gbẽno v̄εεv̄εε s̄εla b̄or̄oα ḡaliaḡalia.

40 Ben āo v̄εεv̄εε ḡali k̄õn ḡalio, ḡali keno ḡõõn bas̄oro, ḡali keno ḡõõn baplaa akuri.

41 Ben Yesu burēdi mèn s̄oro k̄õn kp̄ò mèn plaaa p̄io s̄è à w̄εε s̄è musu à aubarika dàn. Ben à burēdi p̄i lilik̄õre à kp̄à a ìban̄oα, āo kp̄àatete gb̄ẽnōne. Ben à kp̄ò mèn plaaa p̄ino kp̄àatetēnne ñ p̄ingi.

42 Āo p̄o blè w̄à k̄à ñ p̄ingi.

43 Ben w̄à burēdi kp̄aa k̄õn kp̄ò kp̄aaa k̄è ḡõõn s̄èε gb̄í kuri aw̄εεplaaa p̄à.

44 Ḡõgb̄ε k̄è āo p̄o blèno k̄à ḡõõn b̄oro s̄oro.

Yesu táa'ona s̄èbela

(Mat 14:22-33, Yoh 6:16-21)

45 Yesu ḡã n̄à a ìban̄oα ḡõ āo ḡε ḡoro'iten, le āo d̄one aε gana Betesaida ai àḡõ parii gbarε.

46 K̄è à lé z̄ám̄ma, ben à òidi kp̄iii musu à gàa adua kε.

47 K̄è uusie k̄è ḡoro'ite kú s̄èbe dagura, Yesu s̄õ kú íbaa ado.

48 Ben à è ḡorof̄ina e ã daām̄ma, k̄è ã gb̄aaa e kakaanzi ȳanzi. Gud̄onao à gàa ñ kiia èe táa oo íla, ben à k̄è dian á yezi à ḡẽñlaa bà.

49 K̄è āo à è èe táa oo íla, āoε daa ḡew̄ãadeeme, ben āo wii lè.

50 Zaake āo à è ñ p̄ingi, ben sw̄è k̄ẽngu. Ben Yesu ȳa bènnε ḡõ: À a làakari kp̄áε, m̄ámbee! Àton tó v̄ia a k̄uro.

51 K̄è à ḡè ḡoro guu, ben ã z̄è, ben ȳa p̄i b̄ò ñ saε maamaa,

52 zaake āo w̄εε e k̄è burēdi ȳaro k̄è laasuu k̄ès̄ám̄ma ȳanzi.

*Yesu gyāreenɔ kɛkɔana zaa Genesareti
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Kɛ aɔ bikù baa, aɔ kà Genesareti, ben aɔ n góro bà dɔ gwe.

⁵⁴ Kɛ aɔ bɛ góro guu, wà Yesu dɔ gɔɔ,

⁵⁵ ben aɔ bàà lè wà gàa bùsu pì lakutu píngia, wà gyāreenɔ sɛɛ kɔn n daɛbɔnɔ, guu kɛ wà mà à kún píngi wègɔ mɔnyo à kiia.

⁵⁶ Guu kɛ à gàan píngi, lakutunɔ ke wétɛnɔ ke buraanɔ, wègɔ mɔɔnɛ gyāreenɔ ai wà n káɛ yàranɔa, ben wè wéɛ kɛa lɛ wà ɔ kɛ baa à uta léa. Ben gbɛ kɛ aɔ ɔ kèanɔ kèkɔa n píngi.

7

*Fɛɛakaarayã
(Mat 15:1-9)*

¹ Farisinɔ kɔn ludayādanneri kɛ aɔ bɔ Yerusalemu kenɔ mò Yesu kiia,

² ben aɔ è à iba kenɔ e pɔ blee ɔpipisai.

³ Zaakɛ Farisinɔ kɔn Yudanɔ n píngi n dezino fɛɛakaarayã kūnamɛ, aɔ è pɔ ble ɔpipi a zéa sairo.

⁴ Tó aɔ bɔ yàra wà sù, aɔ è pɔ ble zú'osairo. Aɔ fɛɛakaarayã pāndenɔ kūna pari. Lemɛ aɔ è togoonɔ kɔn loonɔ kɔn butanɔ pípi lɛ.

⁵ Ben Farisinɔ kɔn ludayādanneri pìnɔ Yesu là wà bè: Bóyānzi n ibanɔ ègɔ wa dezino fɛɛakaarayã kūnaziroo? Aɔ è pɔ ble ɔpipisai.

⁶ Yesu wènlà à bè: A mɔnafikideenɔ, Isaya annabikeyã ò a mɔnafikideenɔ yã musu wásawasa lán à kɛ Luda yān nà à bè:
Bori beee è bèɛ limɛ kɔn léomɛ,
aɔ swè kúmaro.

7 Aṣèḡṣ dṓnzi kεεμε pāμε,

gbēntee yāzekparεεn aṣè dańne.

8 A pā kpà Luda yādannenazi, ben á gbēntee fεεakaarayā kūna.

9 Ben à bèńne dṓ: A pā Luda yāne le à e àḡṣ a fεεakaarayā kūna maan yó?

10 Musa bè, àgae bèe lí a de kṓn a daone. À bè dṓ, gbē kè à a de ke a da kpe bṓ, wà adee de.

11 Apinṓ sṓ, eè be tó gbē bè a de ke a danε, pṓ kè á vī à n kpe dao né Kṓbanime,

12 à zé vī à a de kṓn a dao kpe dao dṓro. Kṓbanin pṓ kè wè kpá Ludaa ũ.

13 Lemε eè Luda yā ke famma a fεεakaarayā kè eè dańne yānzi. Yā beee takanṓn eè ke pari.

Yā kè è tó wàḡṣ gbāsī

(Mat 15:10-20)

14 Ben Yesu èara à parii sisiazi à bè: À swā kpá à ma yā ma a píngi.

15 Pókee kuu kè è gē gbē guu kè è à ke gbāsīro. Pṓ kè è bṓ gbē guu bé è tó àḡṣ gbāsī.

16 Gbē kè swā vī à ma.

17 Kè à parii tò gwe à tà bε, ben à ibanṓ à gbèka yā pì mizi.

18 À bèńne: A laasuu kpé yīi seó? Kè pókee kuu kè è gē gbē guu à tó àḡṣ gbāsīro, á dṓroo?

19 Pṓ pì è gē a swè guuro, sé à gbεεεn, gbasa à bṓ mèn. Len Yesu póble píngi kè blena pṓ ũ le tè sai.

20 Ben à bè: Yā kè è bṓ gbē guu bé è tó àḡṣ gbāsī.

21 Zaa ke zaa gbēntee swè guun laasuu zaaa è bṓn: Pápákεna, kpái'ona, gbēdεna, zinakεna,

22 wākū, nòsezaaa, mɔnafiki, wísaiyã, sãnkara, gbēsõsõna, wada kɔn m̀isaiyão.

23 Yã zaaa p̀ino è bɔ swẽ guu p̀ingi, àmbe è tó gbẽ gõ gbãsi.

*Nɔgbẽ z̀itɔ Yesu náanekena
(Mat 15:21-28)*

24 Yesu b̀ò gwe à gàa Taya bùsun, ben à p̀ita ua kea. À yezi wà a d̄oro, m̀ode èe e à a z̄inda ùtero.

25 Nɔgbẽ k̀è à nénɔkpare z̄in v̄i Yesu baaru mà, ben à m̀ò à dàe à ae ḡõ.

26 Nɔgbẽ p̀i s̄o Giriki gbẽme wà à ì Siria Fenisia bùsun. À wée k̀è Yesua le à z̄in goare a néa.

27 Ben Yesu bène: Ǹ tó wà p̀óblee kpá nénɔa ḡia, zaake à maa wà nénɔ p̀óblee sé wà zu gb̄eɛnɔero.

28 Ben nɔgbẽ p̀i wèala à bè: Dii, baa gb̄e k̀è ās̄e daéinzinɔ è nénɔ p̀óble buru sése.

29 Yesu bène: K̀è n yãwenlana maa yãzi, ǹ tá, n né z̄in g̀ò.

30 K̀è à kà be, à a né è daena p̀èa, z̄in p̀i g̀ò.

Swãdo k̀ek̄õana

31 Ben Yesu f̄e Taya bùsun à gàa Sid̄o, ben à b̀òe k̄on Wét̄emenkuri bùsuo ai à gàa à kà Galili s̀èbezi.

32 Ben wà m̀ne k̄on swãdo bebekario, wà wée k̀èa le à ɔ kea.

33 Yesu b̀ò parii guu k̄on swãdoo p̀io à a ɔnetee p̀epe à swãn. K̀è à lóu s̀ù, ben à ɔ k̀è à néne.

34 À wée s̀è musu à wesaa kàk̄õa à b̀ò, ben à bène: Efata. Yã p̀i bè ǹ w̄e.

35 Zaa gwe ḡõ ḡõgbẽ p̀i swã w̄e à néne g̀ùe, ben à yã ò wásawasa.

³⁶ Yesu bènnε ānton o gb̄εke maro, m̄ode dian èe giīnne nà, lem̄e āɔe à kp̄aakpa keēnne le.

³⁷ Yā pì b̄ò n̄ sae maamaa à ḡè onala, ben āɔ bè: À yā píngi kena èḡɔ maame. È tó baa swādoon̄ yā ma, ben è tó bebekarin̄ yā o.

8

Póblekana ḡɔn b̄or̄ɔ siiḡɔn̄ɔa

(Mat 15:32-39)

¹ Gur̄ɔ m̄on̄ɔ guu d̄ɔ gb̄en̄ɔ p̄azi pari. Āɔ póblee v̄i wà blero, ben Yesu a ìban̄ɔ s̄isiazi à bènnε:

² Gb̄ε k̄en̄ɔ k̄em̄e w̄enda, zaake āɔ ḡiake wà kúmao gur̄ɔ aaḡɔ, ben āɔ póke v̄i wà blero.

³ Tó ma n̄ gb̄áe āɔ tá be k̄on̄ n̄ɔaao, guu é lim̄ma zé guu, zaake n̄ gb̄eken̄ɔ b̄okii z̄à.

⁴ Ben à ìban̄ɔ à là wà bè: Mákpan wé póblee en s̄ete p̄or̄ɔtu k̄è k̄è eé gb̄ε p̄in̄ɔ k̄āa?

⁵ Ben Yesu n̄ lá à bè: Burēdi m̄en̄ ũgban á v̄i? Āɔ bè: M̄en̄ sw̄εplaame.

⁶ Ben à bè parii v̄εe t̄ote. Ben à burēdi m̄en̄ sw̄εplaaa p̄in̄ɔ s̄è à s̄áabu k̄è, ben à lìlik̄ɔre à kp̄à a ìban̄ɔa āɔ kpaatete pariine, ben āɔ kp̄àatetēnne.

⁷ Āɔ kp̄ò néngon̄ v̄i féte d̄ɔ. K̄è à aubarika dàn, à bènnε āɔ εara wà beee kpaatetēnne d̄ɔ.

⁸ Ben āɔ blè wà k̄ā, ben wà à kpaaa k̄è ḡon̄ɔ s̄εe gb̄í sw̄εplaa.

⁹ Gb̄ε p̄in̄ɔ k̄à b̄or̄ɔ siiḡɔ. K̄è Yesu n̄ gb̄áe,

¹⁰ ben à ḡè ḡoro'ite guu k̄on̄ a ìban̄ɔ, āɔ ḡàa Dala-manuta b̄usun.

Farisin̄ɔ m̄nafiki

(Mat 16:1-12)

11 Ben Farisinɔ̀ m̀ò ãɔ̀e leokpakɔ̃a keeɔ ãɔ̀e lí p̃eɛe, ãɔ̀e w̃eɛe à s̃eɛda ke kẽñe k̃ɔ̃n Luda gb̃aaao.

12 Ben à wesaa kàkɔ̃a à b̀ò à b̀è: B́yānzi t̃ɔ̃rigb̃ēnɔ̀ è s̃eɛda gbekamazi? Yāpuraan m̃eɛ ooare, m̃e s̃eɛda ke kẽñero.

13 Ben à ñ́ tó gwe à èara à g̃è góro'ite guu à tà baa k̃āa kpa.

14 À ìbanɔ̀ s̃ān ãɔ̀ bureɛdi k̃ūsāe sé. Bureɛdi m̃èn doo bé à g̃ò̃ñe góro guu.

15 Ben Yesu lé dàr̃mma à b̀è: Àg̃ɔ̀ a z̃īnda k̃ūna d̃ɔ̃. À làakari ke Farisinɔ̀ k̃ɔ̃n Herɔ̃du gb̃ēnɔ̀ bureɛdis̃e'ēz̃ēzi.

16 Ben ãɔ̀e beek̃ɔ̃ñe: K̃è wá bureɛdi ṽīro yānzin à ò lezi.

17 Yesu d̃ò̃m̃ma, ben à ñ́ lá à b̀è: B́yānzi ée bee k̃è á bureɛdi ṽīro yānzimezi? Ai tia a w̃é e k̃ē à d̃ɔ̃roo? Á laasuu ṽīroo?

18 Á w̃é ṽī à guu eoroo? Á swā ṽī à yā maoroo? Yāke è d̃ɔ̃aguroo?

19 K̃è ma bureɛdi m̃èn s̃ɔ̃oroo lilik̃ɔ̃re má kpà g̃ɔ̃n b̃ɔ̃ɔ s̃ɔ̃oroonɔ̃a, a à k̃paaa s̃eɛ gb̃íi ũgbame? Ãɔ̀ w̃èàla wà b̀è: M̃èn kuri aw̃eplaae.

20 Ben à èara à ñ́ lá à b̀è: K̃è ma bureɛdi m̃èn sw̃eplaaa lilik̃ɔ̃re má kpà g̃ɔ̃n b̃ɔ̃ɔ siig̃ɔ̃nɔ̃a, a à kusu s̃eɛ gb̃íin ũgbame? Ãɔ̀ w̃èàla wà b̀è: M̃èn sw̃eplaa.

21 Ben à bè̃ñe: Ai tia a d̃ɔ̃roo?

Betesaida ṽia w̃éewēna

22 K̃è ãɔ̀ kà Betesaida, ben wà m̀ñe ṽiao wà w̃é k̃èa à ɔ̃ k̃ea.

23 Ben à ṽia p̃i k̃ù a ɔ̃ɔ̃a à b̀ò w̃éte k̃p̃e. À lóu s̃ù à w̃éa à ɔ̃ k̃èa, ben à à là à b̀è: Ñé guu eéʔ

24 Ben gōgbē pì a wée sè musu à bè: Mée gbēno ee lán línò bà aōe taa oo.

25 Ben Yesu èara à ɔ kè à wéca dɔ. Kè gōgbē pì wée kè biibii, ben à wée wè èe pò píngi ee sa wásawasa.

26 Ben Yesu à gbàre à tá be à bè: Nton bɔe lakutu guuro.

Yesu mesayake ona

(Mat 16:13-20, Luk 9:18-21)

27 Kè Yesu e gaa kōn a ìbanɔ Sizarea Filipi laku-tunɔ guu, ben à a ìbanɔ là zé guu à bè: Dén gbēno è be má de à ũu?

28 Aō wèàla wà bè: Gbēkenɔ è be Yaaya Batisikerime, gbēkenɔ è be Ilia, gbēkenɔ è be dɔ annabi yāanɔ doken n ũ.

29 Ben à n lá à bè: Apinɔ sɔ, dén eè be má de à ũu? Pita wèàla à bè: Mesayan n ũ.

30 Ben Yesu n swā sùkǎñne le aōton yā pì o gbēke maro.

Yesu a ga kōn a fεnao yā'ona

(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)

31 Ben à nà yādannena à bè: Séde Gbēntee Né wétamma e maamaa, gbēnsinɔ kōn sa'orikinɔ kōn ludayādannerinɔ é gízi, weé à de, à gurɔ aagōdee zī eé fεε.

32 À yā pì òñne wásawasa, ben Pita gào kpado, èe giine.

33 Kè Yesu liè à a ìbanɔ gwà, ben à pàta Pita à bè: N gume gwe Setān! N laasuu né Luda pónlo, gbēntee pómε.

34 Beee gbera Yesu parii sisiazi kōn a ìbanɔ à bèñne: Tó gbē yezi à ke ma ìba ũ, séde à gí a zīnda wèndizi à a líkpansé à téomazi.

35 Gbē kè yezi àgō a wèndi kūna é korazi. Gbē kè gí a wèndizi ma yānzi kōn ma baaru yāo sō, adee égō wèndi vī.

36 Tó gbē gō anduna vī píngi, tó à kòra a wèndizi, bó àren à vīi?

37 Bón gbēntee é e à a wèndi lendee kpáo?

38 Tó gbē mapi kōn ma yān wí dè tōrighē durunde ludanaanekerisaideenō té, Gbēntee Né é adee wí de gurō kè eé su a De gakui guu kōn à malaikanō.

9

1 Ben à bènnε: Yāpuraan mée ooare, gbēkenō kú gura kè aóé garo ai aó kí kè Ludaa kà e, èe suu kōn gbāaa.

Yesu lina

(Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)

2 Gurō swεedoo gbera Yesu Pita kōn Yemisio kōn Yohanao sè à dínyo kpíi lezīa n̄t̄εε. Ben à lì n̄ wáa,

3 à pókāsāanō e té keε pú fénfen. Gbēkee kú anduna guu kè eé fō à à pura kū lero.

4 Ben Ilia kōn Musao bō wà m̀n̄zi, aōce yā oo kōn Yesuo.

5 Ben Pita bè Yesunε: Dann̄ri, à maa kè wá kú kè. Wà kutaa dō m̀n̄ aagō, n pó m̀n̄ do, Musa pó m̀n̄ do, Ilia pó m̀n̄ do.

6 À d̄s̄ yā kè ée ooro, zaake vīa n̄ kū maamaa.

7 Ludambe luguu p̄ta à dà́la, ben aó kòto mà à guu à bè: Àmbe ma Né m̀n̄ do léle yenzidee ũ. À à yā ma.

8 Kāndo kè aó guu gwàgwa, aōce gbēke e d̄ro, sé Yesu ado.

9 Kè aõe pitaa kpìiì pìà, ben Yesu bèñne aõton yã kè aõ è pì o gbēke maro ai Gbēntee Né fεε bõna gaan.

10 Aõ yã pì kùna, mɔde aõe kō lalaa wèe bee: Fεε bõna gaan yã beee de diamε?

11 Ben aõ à là wà bè: Bóyānzin ludayādannerino è be Ilia bé eé mó káakuzi?

12 À wèñla à bè: Ilia é mó káaku yāpuramε, eé yã píngi kekε à gbèn, mɔde à kè dia wà kè Luda yān wà bè, Gbēntee Né é wétamma e maamaa ai wà gízi?

13 Mɔde mée ooare Ilia mò kò, ben aõ n poyezi kènε, lán wà à yã ò Luda yān nà.

Négōgbē zīnde kēkōana

(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)

14 Kè aõ sù n gbē kpaaano kiia, aõ è parii ligañzi, ben ludayādannerino e leokpakōa keéño.

15 Kè parii Yesu è, à yã bò n sae, ben aõ bàà lè wà gàa wà ì kpàa gō n píngi.

16 Ben à a ìbanò là à bè: Bó leokpakōan ée keéño leee?

17 Ben gōgbē ke wèàla zà guu à bè: Danneri, ma mōnne ma néomε, zīn bé à à néne nàε.

18 Tó à didia, è à pãε tɔtε, ègō lófufuta bɔεε, ègō swaa soo, è gbāgbā sɔrɔrɔ. Ma bè n ìbanone aõ pé zīn pìà à bɔ, ben aõ fùa.

19 Ben Yesu bèñne: Tōorigbē ludanaanekεrisaideeno! Mégō kúao ai bɔremε? Mégō menaaao ai bɔremε? À móme né pìo kè.

20 Kè wà mōne, kè zīn pì Yesu è gō, ben à né pì nìgānigā à à pãε tɔtε. Ben èe gbegere paa èe lófufuta bɔεε.

21 Yesu né pì de là à bè: Zaa bɔɾɛmɛ à kúo lɛɛ? À wèàlà à bè: Zaa à né féte zĩmɛ.

22 Ègɔ̄ à zuu té kɔ̄n ío guu baabɔɾɛ, ègɔ̄ yezi à à dɛ. Tó né fɔ̄ ò pókɛ kɛ, ò wa wɛ̀nda gwa ò wa faaba kɛ.

23 Yesu bènɛ: N bè, tó mé fɔ̄ɔ̄? Baabɔ̄ píngi è sí kɛ gbɛ̀ kè ma náanɛ vĩinɛ.

24 Ben né pì de wii lè gɔ̄ɔ̄ à bè: Má n náanɛ vĩ. Ò n náanɛ kè èe kɛ̀sãama kaaramɛ.

25 Kè Yesu è zà e nakɔ̄ɾɛɛĩmã, à gí zĩn pìnɛ à bè: Zĩn swãdo kpadugu, má ònne ò go né pìà. Òton gɛ̀ à guu dɔ̄ro.

26 Ben zĩn pì wii lè à à nìgã pásĩpásĩ, ben à gòà. Né pì gɔ̄ daena lán gè bà ai paridee bè à gàmɛ.

27 Ben Yesu à kũ a ɔ̄ɔ̄, à à fɛ̀ɛ à zè.

28 Kè Yesu gè ua guu, ben à ìbanɔ̄ à gbèka gusae wà bè: À kè dia wée fɔ̄ wà pé zĩn pìà à bɔ̄roo?

29 Ben à wè̀nla à bè: Kè taka è sí bɔ̄ro, sé kɔ̄n aduakɛnao.

*Yesu ɛara à a ga kɔ̄n a fɛ̀ɛnao yã'ona
(Mat 17:22-23, Luk 43-45)*

30 Kè aɔ̄ bò gwe, ben aɔ̄ pã Galilinɛ. Yesu yezi wàgɔ̄ a kúkii dɔ̄ro,

31 zaakɛ èe yã daa a ìbanɔ̄nɛmɛ. À bè̀nɛ: Weé Gbɛ̀ntee Né na gbɛ̀nɔ̄nɛ ò ɔ̄zĩ wà à dɛ, à gurɔ̄ aagɔ̄dee zĩ eé fɛ̀ɛ.

32 Aɔ̄ɛ à yã pì dɔ̄ro dɔ̄ro, ben vĩa ò kũ aɔ̄ yã pì gbekaa.

*Tɛna Yesuzi lán né féte bà
(Mat 18:1-5, Luk 9:46-48)*

33 Ben aɔ̄ kà Kapɛnamu. Gurɔ̄ kè à kú bɛ, à a ìbanɔ̄ là à bè: Bó lɛokpakɔ̄an èe kɛɛ zé guuu?

34 Ben aõ yĩtena, zaake aõɔe leokpakõa kee zé guu denlaa yã musumε.

35 Ben à vèε à gõɔn kuri awεεplaaa pìnɔ sisiazi à bè: Tó gbẽ yezi à ke gbẽ káaku ũ, adee gõ kpεεdee ũ, à gõ baade píngine zĩri ũ.

36 À né féte sè à à zè ní aezĩ, ben à à sè à à kpà a kùla à bèinne:

37 Gbẽ kè né kènɔ doke sì ma ìbakεε yãnzì, mámbe à ma sì. Gbẽ kè ma sì sõ, mámbe à ma sì madoro, gbẽ kè ma zĩin á sì.

*Gbẽ kè èe ìbete kpáwaaroo né wa baakpεεme
(Luk 9:49-50)*

38 Ben Yohana bène: Danneri, wa gbẽke è, èe zĩnnɔ goom̃ma kõn n tó, ben wa gine, zaake wa gbẽnlo.

39 Ben Yesu bè: Àton gínεro, zaake gbẽke é fõ à dabuyã ke kõn ma tó à εara à ma tó zaaa sí dɔro.

40 Gbẽ kè èe ìbete kpáwaaroo né wa gbẽme.

41 Yápuraan méε ooare, gbẽ kè à a gba ímina kè á kuu Kirisi pó ũ yãnzì, adee é kora a láadaziro.

42 Tó gbẽ tò né kè ma náane ṽi kèkiinɔ doke sàsã, eégõ sãɔ adeene wà wísilɔgbε gbèntē dɔ à waale wà à zu sèbε guu.

43-44 Tó n ɔɔ bé è tó n fu, n zõ n zĩnna. À sãɔnne n gẽ wèndi kè è yáaroo guu kõn ɔ kusuo de n gõ kõn ɔ mèn plaaaola n gẽ té kè è garoo guu gèwãan.

45-46 Tó n gbá bé è tó n fu, n zõ n zĩnna. À sãɔnne n gẽ wèndi kè è yáaroo guu εε ũ de n gõ kõn gbá mèn plaaaola wà n zu tén.

⁴⁷ Tó n wée bé è tó ò fu, ò bɔ. À sà̀nnɛ ò gē kpata kè b̀ Luda kiia guu kɔ̀n wée dooo de n gɔ̀ kɔ̀n wée mèn plaaola wà n zu tén,

⁴⁸ gura kè ã k̀k̀k̀bii è yáaro, té pì è garo.

⁴⁹ Té é mè ɔ̀ baade píngia lán wè pɔ̀ kɛkɛ kɔ̀n wisio nà.

⁵⁰ Wisi né pɔ̀ maaamɛ, mode tó à nnaa tà, dian weé kɛ nà à gɔ̀ wisi ũ dɔ̀? À tó wisi gɔ̀ kú a guu, égɔ̀ nna kɔ̀.

10

Gina nɔ̀zi yá

(Mat 19:1-12)

¹ Ben Yesu b̀ gwe à g̀a Yudea b̀sun ai Yoda baa k̀a kpa. Parii èara wà k̀k̀k̀azi gwe, ben à yá dà̀nɛ lán è kɛ nà.

² Farisi kenɔ̀ mò wà à yɔ̀ wà gwa, ben ã à là wà bè: Gɔ̀gbɛ zé ṽi à gí a nãzió?

³ À wè̀nla à bè: Musa dà̀are diaa?

⁴ Ã bè: Musa gɔ̀gbɛ gbà zé à yìgidetakada k̃ è à a nã gbarɛo.

⁵ Ben Yesu bè̀nɛ: A swāgbāa yānzin Musa doka beee dà̀arezi.

⁶ Zaa k̀aaku kè Luda anduna kè, à gɔ̀gbɛ kè kɔ̀n nɔ̀gbɛomɛ.

⁷ Beee yānzi gɔ̀gbɛ é a de kɔ̀n a dao tó, ãé nak̃a kɔ̀n a não,

⁸ ã gɔ̀n plaa é gɔ̀ mè doo ũ. Ão kuu plaa dɔ̀ro, sé do.

⁹ Beee yānzi gbɛ kè Luda ñ nak̃anɔ̀, gbɛtee tón ñ k̃k̃aro.

¹⁰ Kè Yesu tà bɛ, à ìbanɔ̀ à là yá pì mìzi.

11 Ben à bèńne: Gbē kè gí a naōzi à nɔ pānde sè, adee zina kè a nɔ káakune.

12 Nɔgbē kè gí a zāzi à gɔ pānde sè sɔ, à zina kèn gwe.

Yesu aubarikadana nénɔn
(*Mat 19:13-15, Luk 18:15-17*)

13 Wèe mɔɔ Yesune kɔn nénɔ le à ɔ keńma, ben à íbanɔ gíńne.

14 Kè Yesu è le, à pɔ fè à bèńne: À tó nénɔ mó ma kiia, àton gíńnero, zaake aɔ takanɔ pón kpata kè bò Luda kiia ù.

15 Yápuraan mée ooare, gbē kè èe kpata kè bò Luda kiia sí lán né fète bàroo é gēnlo.

16 Ben à nénɔ sè à ń kpákpa a kùla, à ɔ kèkeńma à aubarika dàngu.

Auzikidee
(*Mat 19:16-30, Luk 18:18-30*)

17 Kè Yesu dà zén èe gaa, ben gɔgbē ke bàa lè à mò à kùe à ae à à là à bè: Danneri maa, dian mé ke nà mà wèndi kè è yāaroo ee?

18 Ben Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado.

19 ń dokanɔ dɔ: ńton gbē dero, ńton zina kero, ńton kpāi oro, ńton yā dí n gbēdaaaaaro, ńton gbē blero, ńgae bèe lí n de kɔn n daone.

20 Ben à bè: Danneri, zaa ma néngo zĩ má yā beeenɔ kūna píngi.

21 Ben Yesu à gwà yenzi wéeo à bène: Yā mèn doo bé à gōnne. ń gá ń pó kè ń vīino yá píngi ń à ɔ kpá takaasideenɔa, ń mó ń témazi, négɔ auziki vī ludambe.

22 Ben gōgbē pì uu sìsi yā pì yānzi, à tà pòsiaao kè à auzikinɔ vī bíta yānzi.

23 Ben Yesu a ìbanɔ gwàgwa à bèñne: À zī'ũ maa-maa auzikideene à gē kpata kè bò Luda kiia guu.

24 À yā pì bò à ìbanɔ sae, ben Yesu èara à bèñne: Gbēnɔ, à zī'ũ gbēne maamaa à gē kpata kè bò Luda kiia guu!

25 Lakumi gēna pɔɔyīn aaga de auzikide gēna kpata kè bò Luda kiia guula.

26 Ben yā pì bò à ìbanɔ sae maamaa, aō bèkōne: Tó lemε, dé bé eé fī à mīsina ee?

27 Yesu n̄ gwá à bè: Gbēntee é fīro, sé Luda. Luda kiia baabɔ píngi è sí ke.

28 Ben Pita bène: Wa baabɔ píngi tò wa tenzi.

29 Yesu bè: Yāpuraan méε ooare, gbē kè à a bæε tò ke a vīinɔ ke a dāaronɔ ke a da ke a de ke a néno ke a buraa ma yānzi kōn ma baarukpanne na yāo,

30 adee é èara à bæenɔ kōn vīinɔ kōn dāaronɔ kōn danɔ kōn néno kōn buraanɔ e leo basɔɔro anduna kè guu, mode kōn wéetammaome, eé wēndi kè è yāaroo e anduna kè èε mɔɔ guu.

31 Gbē káakunɔ égō kpεεdeenɔ ũ pari, kpεεdeenɔ égō gbē káakunɔ ũ.

*Yesu èara à a ga kōn a fεεnao yā'ona
(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)*

32 Aō èara wà dà zén aōεe gaa Yerusalemu. Yesu dɔ a ìbanone ae, ben yā pì bò n̄ sae, vīa gbē kè aō té à kpεenɔ kù. Ben Yesu a gōɔn kuri awεεplaaanɔ sèè ndona, à èara à yā kè weé kearee óñne dɔ

33 à bè: À ma! Wée gaa Yerusalemumε. Weé Gbēntee Né kpá sa'orikinɔ kōn ludayādannerinɔ, aóé yā daàla à ga, aóé à kpá bori pāndenɔa.

34 Aṣé à fabo aṣé lóu sua aṣé à gbě flàò aṣé à de, à gurɔ aagɔdee zĩ eé fεε.

*Yemisi kɔn Yohanao wéekena
(Mat 20:20-28)*

35 Ben Zebedi néno Yemisi kɔn Yohanao sɔ Yesuzi aṣ bène: Danneri, wá yezi ñ yā kè wée wée keemmaa kewe.

36 Ben à ñ lá à bè: Bón á yezi mà kearee?

37 Aṣ wèàla wà bè: Ñ tó wà vɛnyo n kpata guu, gbě doo n ɔplaazi gbě doo ɔzezi.

38 Yesu bèñne: Á yā kè ée à wée keemmaa dɔro. Togo'i kè mé mi, é fɔ à mió? Wétamma kè mé gɛn é fɔ à gɛ à guuó?

39 Aṣ wèàla wà bè: Wé fɔ. Ben Yesu bèñne: Togo'i kè mé mii é mi, wétamma kè mé gɛn é gɛn,

40 mɔde vɛna ma ɔplaazi ke ma ɔzezi né ma yāno. Gbě kè Ludaa kèkèñnenɔ pómé.

41 Kè à ìba gɔn kuri kpaaano yā pì mà, aṣ pɔ fɛ Yemisi kɔn Yohanaozi.

42 Ben Yesu ñ kákɔa à bèñne: Á dɔ kè gbě kè wèe ñ gwaa bori pānde kínano ũuno è gbāaa ble ñ gběnoa, gbāadeenɔ sɔ è iko móñne,

43 mɔde à de le a kiiaro. A té gbě kè yezi à gɔ gběnsi ũ, sé adee ke a ziri ũ.

44 Lemε dɔ gbě kè yezi à gɔ gbě káaku ũ, sé adee ke a píngi zò ũ.

45 Zaake Gbèntee Né e mó le wà zĩ kenero, à mò le à zĩ kèñneme, à a zĩnda wèndi kpá le à gběno bo pari yānzi.

*Batimeu wéewēna
(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)*

46 Aã kà Yeriko. Kè Yesu e bɔɔ gwe kɔn a ìbanɔ kɔn pariio, vĩa Timɛu né Batimɛu vɛɛna zé léa, èe baa kɛɛ.

47 Kè à mà wà bè Yesu Nazareti bé èe gɛ̃tɛɛ, ben à nà lé gbãa zunaa à bè: Yesu, Dauda Bori, ñ ma wɛ̃nda gwa!

48 Ben parii e giinɛ wèe bee à yĩtɛ. Ben à lé gbãa zuna kàara èe bee: Dauda Bori, ñ ma wɛ̃nda gwa.

49 Yesu zè à bè: À à sísi. Ben wà vĩa pì sísi wà bènɛ: Ñ n làakari kpáe ñ fɛɛ. Èe n sísii.

50 Ben vĩa pì a uta bɔ à vɛ̃ à fɛɛ à mò Yesu kiia.

51 Ben Yesu à là à bè: Bón n yezi mà kennɛɛ? Vĩa pì wèàla à bè: Rabi, má yezi ma wée guu emɛ.

52 Ben Yesu bènɛ: Ñ gá, ma náanɛ kè n kè bé à n kɛ̃kɔa. Zaa gwe gɔɔ à wée guu è, ben à dào zén.

11

Gbãakekpana Yesuzi Yerusalemu

(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)

1 Kè aã kà kɛ̃i kɔn Yerusalemu, aã kà Betefage kɔn Betani kè kú Kùkpe sí̃s̃igɛɛzio, ben Yesu a ìbanɔ zì gɔ̃ɔn plaa

2 à bè̃nɛ: À gá lakutu kè káe a aɛ kèkãa guu. Tó a gɛ̃ gɔɔ, é zaakinɛ bɔrɔ e bàdɔna gwe, gbɛ̃kee e dia zikiro. À poro à suo.

3 Tó wà a la wà bè, bón ée kɛɛ gwe, à be Dii bé à yezi, ée ɛara à suo tia.

4 Ben aã gàa aã zaaki è bà dɔna kpɛɛlɛa bàazi. Kè aɔ̃ɛ poroo,

5 ben gbɛ̃ kè aɔ̃ zɛ gweenɔ n lá wà bè: Bón ée kɛɛ zaaki pìo kè ée poroo?

⁶ Aã wèríla lán Yesu òńne nà, ben wà ñ tó aã táo.

⁷ Aã sù zaaki pìo Yesune, aã ñ utano kpàea, ben Yesu òia.

⁸ Gbẽnɔ e ñ utano kpaee zé guu pari, gbēkeno e lánɔ zɔ sèn aɔe kpaee do.

⁹ Gbē kè aɔ té aezĩno kɔn gbē kè aɔ té kpennɔ e wii lee wèe bee:

Ñ gbāaa ke!

Aubarikadeen gbē kè èe mɔ kɔn Dii tó ũ.

¹⁰ Luda aubarika da wa dezi Dauda kpata kè èe bɔ gupuraaan.

Wà gbāake kpázi ai ludambe.

¹¹ Kè Yesu kà Yerusalemu, à gè Luda ua, ben à baabo píngi gwà à ligazi. Kè ɔfántè e gèe kpén yánzi, ben à bò à gàa Betani kɔn a ìba gɔɔn kuri awεεplaaanɔ.

*Kākā lí kana kɔn Yesu kuuna Luda uao
(Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)*

¹² Kè guu do, aã bò Betani, ben nɔaa e Yesu dee.

¹³ À kākā lí è káaa à lá kù. Ben à gàa gwa ke tó à bee ví. Kè à kà gwe, èe póke ero, sé à lánɔ, zaake kākā magurɔ e ká kòro.

¹⁴ Ben à bè lí pìne: Gbēke é n bee ble ziki dɔro. À ìbanɔ yā pì mà.

¹⁵ Kè aã kà Yerusalemu, Yesu gè Luda ua guu, ben à pè laayarinɔa kɔn laalurinɔ à ñ bɔe. À ɔlendekeerinɔ teebunɔ kɔn põtēyarinɔ kitanɔ yìpa à kwèńne.

¹⁶ Èe we gbēke a asoo sè à gèteo Luda ua guuro.

¹⁷ Ben à yā dà gbēnɔne à bè: Wà kè Luda yān wà bè: Ma kpé égɔ de aduakεke ũ bori píngine, ben á kè gbēblerinɔ tò ũ.

18 Sa'orikinɔ kɔn ludayādannɛrinɔ yā pì mà, ben aɔɔe zé wɛtɛɛ wà à dɛ. Aɔɔe vĩa kɛɛnɛ, zaakɛ à yādannɛna bɔ baade píngi saɛ.

19 Kè uusie kè, ben Yesu kɔn a ibanɔ bɔɛ wéte pì guu.

20 Kè guu dɔ, aɔɔe gɛtɛɛ, ben aɔ kākā lí pì è à gāga kɔn a kāsāao.

21 Ben à yā dɔ Pitan, ben à bè Yesunɛ: Rabi, n kākā lí kè n kà gwa, à kori kù.

22 Yesu wɛnɪla à bè: Àgɔ Luda náane vī.

23 Yāpuraan mée ooare, tó gbɛ ò kpìii kènɛ à fɛɛ à a zīnda sé à zu sɛben, tó èe seka kɛ a nɔsɛ guuro, tó à náane vī kè yā kè à ò pì é kɛ, eé kɛnɛmɛ.

24 Beee yānzi mée ooare, tó ée adua kɛɛ, yā kè a à wée kè píngi, à die à gīake á è kò, é sɔ e.

25 Tó a fɛɛ ée adua kɛɛ, tó á nɔsɛ zaa vī gbɛkeo, à kɛnɛ, le a De kè kú musu a durunɔ kɛare dɔ.

26 Tó ée gbɛnɔ kɛ sɔro, a De kè kú musu é a taarinɔ kɛare sero.

Yesu gbekana a ikozi

(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

27 Ben aɔ kà Yerusalemu. Lán Yesu e lili ɔo Luda ua guu nà, sa'orikinɔ kɔn ludayādannɛrinɔ kɔn gbɛnsinɔ mɔ

28 wà à là wà bè: Iko kpareen née yā kènɔ kɛɛo? Dé bé à n gba yā pì kɛna iko?

29 Ben Yesu wɛnɪla à bè: Yā mèn doon mé gbekaawa. A wemala, mé iko kè mée yā kènɔ kɛɛo oare.

30 À omɛ. Yaaya gbɛnɔ batisikena bɔ Luda kiian yó, ke gbɛntee kiame?

31 Ben aɔ yā gògɔ wà bè: Tó wa bè Luda kiame, eé wa la bóyānzin wée Yaaya yā sírozi.

³² Tó wa bè gbēntee kiiame sō, tò! Aō gbēno vīa vī, zaake gbē píngi Yaaya annabikεε sì.

³³ Ben aō wè Yesula wà bè: Wá dōro. Ben Yesu bènnε: Endē mapì se, mé iko kè méε yā kēno kεεo oarero.

12

Geepi líkpe ayakerin

(Mat 21:33-46, Luk 20:9-19)

¹ Ben Yesu fεε èe yālekōziínε à bè: Gbēke bé à geepi líkpe bà à kara ligazi, à wèε yō geepi'ifékii ũ à búdákpagba dà, ben à bú pì nà ayakerinε n ózĩ, ben à fεε táo.

² Kè geepizōgurō kà, ben à a zìri zì ayakeri pìnō, lε à a geepi bεε pì sí.

³ Ben ayakeri pìnō à kù wà à gbè, aō à gbàre okori.

⁴ Ben à èara à zìri pānde zì dō. Ben aō gbē beee lè a mìa aō wí dāa.

⁵ A èara à gbē pānde zì dō, ben aō gbē beee dè. Len à gbē pāndenō zì lε pari, wà n gbēkenō gbè wà n gbēkenō dè.

⁶ À négōgbē mèn do yenzidee bé à gōne sa, ben à à zì zāa à bè: Aōé ma né yā da.

⁷ Ben ayakeri pìnō bèkōne: Túbiblerin yè. À tó wà à dε, à túbi é gō wa pó ũ.

⁸ Ben aō à kù aō à dè, ben aō à gè sè wà bōo buraa guu.

⁹ Tò! Bón buradee pì é kεε? Eé mó à ayakeri pìnō dεdε à buraa pì na gbē pāndenōne n ózĩ.

¹⁰ Ée Luda yā kè kyó kεroo?
Gbè kè kpéborinō pā kpàzi
bé à gō kpé gooda gbè mīdee ũ.

11 Dii bé à beee kè,
ben à kèwe yābɔnsaε ũ.

12 Ben aǝ zé wète wà à kũ, zaake aǝ dǝ kè n̄ yānzin à yālekōzina pì òzi, mɔde aǝ vīa kè pariine, ben aǝ à tò gwe aǝ tà.

Be'ɔkpana Sizaa yā
(*Mat 22:15-22, Luk 20:20-26*)

13 Ben wà Farisi kenɔ kōn Herɔdu gbēnɔ zì Yesu kiia ɔndɔɔ, le wà à kũ a yā'ona guu.

14 Kè aǝ kà, ben aǝ bène: Danneri, wá dǝ kè gbē yāpuradeen n ũ. Neè gbē wéε gwaro, neè gbē gwena gwaro, neè Luda zé dañne súusu. À zé vī wà be'ɔ kpá Sizaaǝ, ke à zé vīro? Wà kpáan yó, ke wàton kpáaro?

15 Yesu n̄ mɔnafikikeε dǝr̄ma, ben à bène: Bóyānzin ée ma yǝ ée gwaazi? À mǝ ɔɔ pì dooo mà gwa.

16 Kè aǝ kpàa, ben à bène: Dé mì wēzān yè kōn à tóo? Aǝ wèàla wà bè: Siza pómε.

17 Ben Yesu bène: À pǝ kè de Siza pǝ ũ kpá Sizaa, à pǝ kè de Luda pǝ ũ kpá Ludaa. À yā bǝ n̄ saε.

Gèno fεena yā
(*Mat 22:23-33, Luk 20:27-40*)

18 Ben Sadusi kè aǝè be gèno è fεeroonɔ mò Yesu kiia, aǝ à gbèka wà bè:

19 Danneri, Musa òwe a takada guu à bè, tó gbē gà à a naǝ tòn né'isai, à dāaro gyaanɔ pì sé, le à né borii dato a vīine.

20 Tǝ! Dedōnkódeenɔ kuu gǝɔn swεεplaa. Woru nɔɔ sè, ben à gà né'isai.

21 Ben Sabi nɔɔ pì sè dɔ, ben à gà à nɔɔ pì tò né'isai. Ben Biɔ kè lɛ dɔ

22 ai à gà pé n̄ swɛɛplaadeea. Aɔ́ pínɡi gà né'isai. Aɔ́ pínɡi gberan nɔɔ pì gà se.

23 Gè̀nɔ̀ fɛɛgurɔɔ zĩ aɔ́ dé bé eégɔ́ nɔɔ pì v̄i? Zaake aɔ́ g̃ɔ̀n swɛɛplaaa n̄ pínɡi aɔ́ à d̃ɔ̀ nɔɔ ũmɛ.

24 Ben Yesu wè̀nla à bè: A Luda yã k̄n a gbãaa d̄sai yãnzin a sã́sã́ziroo?

25 Tó gè̀nɔ̀ fɛɛ, aɔ́é nɔɔ séro, aɔ́é zã kero, weégɔ́ kuu lán malaikanɔɔ kuu nà ludambɛmɛ.

26 Gè̀nɔ̀ fɛena yã musu, ée Musa takada kyó keroo? Gura kè à gyanto yã òn Luda bè̀nɛ ambe Ibraĩ k̄n Isaakuo k̄n Yakubuo Luda ũ.

27 Luda è ke gè̀nɔ̀ Luda ũro, gbẽ b̄ɛnɔ̀ Ludamɛ. A sã́sã́ à kè bíta.

Dokayã kè deńlaa

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

28 Ludayãdann̄eri kee kú gwe, à lɛokpakõa kè aɔ́ɔe keɛ mà. Kè à è Yesu yã wè̀nla maamaa, ben à s̄zi à à là à bè: Dokayã kparee bé à de à kpaanola pínɡii?

29 Yesu wè̀ala à bè: Yã kè deńlaan yè: Isarailinɔ̀ à swã kpá. Dii wa Ludan Dii ũ ado.

30 Ñg̃ɔ́ ye Dii n Ludazi k̄n n̄̀sɛo do k̄n n niniio pínɡi k̄n n laasuuo pínɡi n gbãa lén.

31 À plaadeen yè: Ñg̃ɔ́ ye n gbẽdaaazi lán n zĩnda wè̀ndi bà. Dokayã kee de beeenlaro.

32 Ben ludayãdann̄eri pì bè̀nɛ: Yã maamɛ, dann̄eri. N yãpuraa ò, n bè Luda mèn domɛ, à pãndee kuuro, sé àpi.

33 Yena Ludazi k̄n n̄̀sɛo do k̄n n laasuuo pínɡi n gbãa lén k̄n yena n gbẽdaaazi lán n zĩnda wè̀ndi

bào de sa'opo kè wè ká tén à té kũla kǝn sa'ona bori sãnda píngio.

³⁴ Kè Yesu è à yã wèala kǝn làakario, à bène: Gëna kpata kè bò Luda kiia guu zãnyoro. Zaa guro beeea gbẽkee e gà à yãke laa doro.

Mesaya bori ya

(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

³⁵ Yesu èara èe yã daañne Luda ua guu, ben à gbẽno là à bè: À kè dia ludayãdannerino è be Dauda boriin Mesaya uu?

³⁶ Kè Luda Nini didi Dadaa, à bè:
Dii bè ma diine à vëe a òplaazi
ai àgõ à ibeeno káene a gbá gĩĩ.

³⁷ Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégõ de à borii ũ doo?

Ludayãdannerino kǝn Farisinõ mɔnafiki

(Mat 23:1-36, Luk 20:45-47)

Ben parii e à yã maa ponnaao.

³⁸ À yãdannerena guu à bè: À làakari ke lundayãdannerinõzi. Aõègõ ye tetenazi kǝn uta isino dana, le wàgõ ì kpákpaam̃ma yàranõa.

³⁹ Aõègõ wete e wà vëe aduakekpe vëeki maaano guu kǝn zĩbaa vëeki maaano.

⁴⁰ Aõè adua gbãa ke le gbẽno n e yãnze, ben aõè gyaano kpe símma. Aõ wétãmma égõ pásĩpásĩ de gbẽ píngi póla.

Gyaano takaasidee gbaa

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Ben Yesu vëe Luda ua guu òdakii ae, èe gbẽno gwaa lán aõe ò daan nà. Òde sãnoo e ò bíta daan.

⁴² Ben gyaano takaasidee mò à kòbo plaaa dàn, èe ká sue doro.

43 Ben Yesu a ìbanɔ kàkɔ̃a à bènnɛ: Yāpuraan mée ooare, gyaanɔ takaasidee kè ɔɔ dà ɔɔdakii guu de gbě pínɡila.

44 Zaake aɔ ɔɔ sà guun aɔ bòn wà kàn ń pínɡi. Nɔgbě kè s̃, à takaasikεε guun pó kè à vī à pó bleon à dàn pínɡi.

13

*Yerusalemu yakana k̃n andunayāagurɔ sèedano
(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)*

1 Kè Yesu e bɔɔ Luda ua guu, à ìbanɔ doke bène: Danneri, ñ gwa lán wà kpé maaa kè takanɔ bò nà k̃n gbè maaa kè takanɔ.

2 Ben Yesu bène: N kpé ìsi kènɔ è pínɡi? Gbè kee kú guu kè kè weé tó dikɔ̃aro, weé gboro pínɡime.

3 Yesu ṽena Kùkpe s̃is̃igεεzi aedɔkɔ̃ana k̃n Luda uao, ben Pita k̃n Yemisio k̃n Yohanao k̃n Anduruo à gbèka gusaε wà bè:

4 Ñ owe, bɔren yā kènɔ é keε? Bó bé eégɔ de à pínɡi kegurɔ sèeda ũ?

5 Ben Yesu bène: À làakari ke, àton tó wà a sāsāro.

6 Weé mó pari ma tóo, aṣégɔ bee Mesayan ñ ũ aṣé gběno sāsā pari.

7 Tó a z̃inɔ baaru mà k̃n à wàpeo, àton bídi kero. Sé beeenɔ ke, mɔde anduna yāana kpé.

8 Bori k̃n boriiio é fεekɔ̃zi, lemε dɔ bùsu k̃n bùsuo. Tɔɔte nigānigāna égɔ kú gukenɔn k̃n nɔaao. Yā beeenɔn nòwāwā naana ũ.

9 À làakari ke. Weé a kūkū wà a na yākpæk̃erinɔne ñ ɔzī, weé a gběgbě aduakεkp̃eno guu. Weé a ze bùsu gběnsinɔ k̃n kínano aε ma yānzi, le àgɔ deñne ma sèedadeeno ũ.

10 Sé wà ma baaru nna waazi ke bori píngi ma gĩa.

11 Tó wà gàaaoyākpaεkekiia, àton gĩake à yā kè é o damu kero. Yā kè Ludaa dàare a lén gurɔɔ m̀an à o, zaake ámbé é yā oro, Luda Ninimε.

12 V̀ii k̄n dāaronɔ é k̄ k̄pám̄ma wà de. Denɔ é bɔ n̄ n̄n̄nɔ kpεε. N̄n̄n̄n̄ é bɔ n̄ denɔ k̄n n̄ danɔ kpεε wà n̄ de.

13 Gb̄é píngi é zaagu ma yānzi, m̄de gb̄é kè zena gb̄aa ai à gurɔ léa é m̀sina e.

14 Tó a t̄è guyakari è guu kè de àḡõ kúnlo, kyókeri ḡõ d̄õ, gb̄é kè āɔ kú Yudeanɔ bàa sí wà m̀i pé kpiinɔa.

15 Gb̄é kè kú a kpé musu tón pita à ḡé kpé guu à póke sé à b̄oro.

16 Gb̄é kè kú buraa tón liara be à a uta séro.

17 W̄aiyoo n̄sindadeenɔ k̄n nédandeenɔ gurɔ beea.

18 À adua ke le yā p̄i tón ke buusie gurɔro,

19 zaake w̄étám̄ma éḡõ kuu gurɔɔ p̄inɔa. Zaa gurɔɔ kè Luda anduna kè ai gb̄aa à taka e kero, eé s̄õ ke zikiro.

20 Tó Dii e gurɔɔ p̄inɔ lagoro, le gb̄éke é b̄oro. M̄de à gurɔɔ p̄inɔ làgo a gb̄é kè à n̄ s̄énɔ yānzimε.

Gb̄entee Né suna

(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)

21 Gurɔ beea tó gb̄éke bèare, à Mesaya gwa kè kes̄õ à Mesaya gwa k̄aa, àton síro.

22 Zaake Mesaya εγεεnɔ k̄n annabi εγεεnɔ é mó wà s̄èdanɔ k̄n dabudabuyānɔ ke, le wà gb̄é kè Luda n̄ s̄énɔ s̄āsāo, tó eé sí ke.

23 À làakari ke. Ma gĩake ma yā píngi òare zaa káaku kò.

24 Gurɔɔ pìnɔ wéetamma gbera ɔfántē é sia kũ, mɔvura é í kero,

25 ɔɔɔnɛnɔ é woro ludambɛ, gbāaa kè aɔɔ kú musunɔ é nigā,

26 gbasa wà Gbēntee Né suna e ludambɛ luguun kɔn gbāa bítao kɔn gakuio.

27 Éé a malaikanɔ zĩ, le aɔ gbē kè à n sɛnɔ kakɔa anduna gooda siigɔɔa, zaa anduna léa ai ludambɛ léa.

28 À yā dada kākā lía. Tó à gānɔ í kpàkpa èe lá b̀rɔ paa, á dɔ kè guwāagurɔɔ kà kĩ.

29 Lemɛ sɔ, tó á è yā pìnɔɔ e keɛ le, àgɔ dɔ kè à suna kà kĩ, à kú kpɛɛɛa.

30 Yāpuraan mée ooare gurɔɔ kè gbēnɔ é gētero ai yā pìnɔ gá keo píngi.

31 Musu kɔn tɔɔteo é gēte, mɔde ma yānɔɔ gētɛna vĩro.

32 Gbēkee à gurɔɔ ke à gurɔ zaka d̄ɔro, baa malaika kè aɔɔ kú musunɔ ke Luda Né, sé De Luda.

33 À làakari ke, a wéé gɔ dɔ, zaake á dɔ gurɔɔ kè eé suro.

34 À de lán gbē kè èe gaa wétea bà. À a bɛɛ tò a zĩkerinɔnɛ baade kɔn a zĩio, ben à bè a gudākparinɛ a wéé gɔ dɔ.

35 Apinɔ sɔ, á dɔ gurɔɔ kè bɛdee é suro, uusien yoo, lezāndon yoo, kolɛzuon yoo, ke gudɔnao. Beee yānzi a wéé gɔ dɔ,

36 le àton su kāndo à a le, ée ii ooro yānzi.

37 Yā kè mée ooare mée oo baade pínginɛmɛ, a wéé gɔ dɔ.

14

Lékpakōsōna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

¹ Banla zībaa kōn Buređi Sése'ēzēsai zībaao gō gurō plaa, ben sa'orikinō kōn ludayādannerinō e zé wētēē ōndōō wà Yesu kú wà dē.

² Zaake aō bè: Wàton ke zībaa zīro, le gbēnō tón zōka káro yānzi.

Nósi gū nna kuna Yesu mìa

(Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8)

³ Gurō kè Yesu kú Betani, Simō kusu bē, èe pó blee gēkēsēkena, ben nōgbē ke sōzi à gbaaa néngo kè nōsi gū nna bori maa odee kú à guu kūna. Ben à gbaaa pì waa è, à nōsi pì kù Yesu mìa.

⁴ Gbēkenō kú gwe, aō pōō fēe wà bè: Bón nōsi pì laalaakena ūu?

⁵ Weé fō wà yá dē kondogi wàa do kpé basōroola wà à o kpá takaasideenōa. Ben aō léfōō kà nōgbē pìzi.

⁶ Ben Yesu bè: À à tó gwe. Bóyānzin ée ĩa daaazi? À zī maaa kēmeme.

⁷ Takaasideenō égō kúao gurō píngi, gurō kè á yezi, é fō à keíne. Mapi sō mégō kúao gurō píngiro.

⁸ À kè a gbāa lémmē, à gīake à nōsi kù ma mēa le à ma gè keome.

⁹ Yāpuraan mēe ooare, guu kè wēe ma baaru nna waazi keen anduna guu píngi, weégō yā kè nōgbē pì kè oo à dōngu yānzi.

Yudasi bōna Yesu kpē

(Mat 26:14-16, Luk 22:3-6)

10 Beee gb̄era ḡɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wè benɛ Yudasi Isikarioti ḡaa sa'orikinɔ kiia, lɛ à Yesu kpámma.

11 Kè ā à yā mà, ben ā pɔɔ kè nna, ben ā lé gb̄ɛnɛ kè weé ɔ kpáa. Ben èè zé wɛtɛɛ à Yesu kpámma.

Banla póble kekɛna

(Mat 26:17-25, Luk 22:7-14, 21-23, Yoh 13:21-30)

12 Burɛdi Sése'ɛzɛsai z̄ibaa gurɔ káakudee z̄i kè wè Banla s̄anɛ b̄rɔ kòto kpá, Yesu ìbanɔ à là wà bènɛ: Mán n̄ yezi wà gá kekɛnɛ n̄ Banla pó blen?

13 Yesu ḡɔn plaaa z̄i a ìbanɔ té à bènɛ: À gá wéte guu. Ḡɔgb̄e ke é daale à í s̄ena k̄ɔn looo. À tézi

14 ai ua kè eé ḡɛn. À o ua pì bɛdeene, danneri bè mán a pitakii kún, guu kè é Banla pó blen k̄ɔn a ìbanɔ?

15 Eé kpé musu bíta kè wà kèke ɔɔbaare. À póbleyā kekɛwe gwe.

16 Yesu ìba pìnɔ dà z̄én, ā ḡò wéte pì guu, ben āɔ è lán à ònɛ nà. Ben ā Banla póbleyā kèke gwe.

17 Kè uusie kè, ben Yesu ḡaa gwe k̄ɔn a ḡɔn kuri awɛɛplaaa pìnɔ.

18 Kè ā v̄ɛ wèe pó blee, ben à bè: Yāpuraan m̄eɛ ooare, a gb̄ɛ m̄èn doo kè wée pó blee lɛdoo é ma kpámma.

19 Ā n̄òsɛ yàka, ben āɔɛ à laa doodo: Asa māmbeeroo?

20 Ben à bènɛ: A ḡɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wée pó blee taa guu lɛdomɛ.

21 Gb̄ɛntee Né é kpá guuzi lán à k̄ɛna a yā musu nà, m̄ode wāiyoo gb̄ɛ kè eé b̄ Gb̄ɛntee Né kpɛɛ pì. Eé ke s̄aò adeenɛ tó wèè à i yāro.

Dii póblee

(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)

22 Kè aɔɔe póblee, Yesu bureɔdi sè à aubarika dàn, ben à likɔre à kpà a ìbanɔa à bè: À sí, ma mèn yè.

23 Ben à togoo sè à aubarika dàn à kpàmma, ben aɔɔ mì ñ píngi.

24 Ben à bèñne: Ma arun yè, Luda bà kuuna kɔn gbẽ pariino aru ũ, kè eé bɔɛmaa.

25 Yápuraan méɛ ooare, mé geepi'i mi gĩa dɔro ai kpata kè bò Luda kiia gá bɔo gupuraa, gbasà mà à dufu mi sa.

26 Kè aɔ lè sɪ, ben aɔ bɔɛ wà gàa Kùkpe sɪsɪgɛɛzi.

Yesu gĩake à dɔyã kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

27 Ben Yesu bèñne: A píngi é fuma, zaake wà kè Luda yãn wà bè: Mé sãdãri lé, sãano é fãakɔa.

28 Mɔde ma fɛena gbera mé dɔare ae gana Galili.

29 Ben Pita bène: Baa tó aɔ fù ñ píngi, mé furo.

30 Ben Yesu bène: Yápuraan méɛ oonne, gwãavã ai koo gɔ gá lé zu gèn plaa, né lé sémazi gèn aagɔ.

31 Ben Pita bè mãmam: Baa tó mé gá mà ganyo, mé lé sénzi zikiro. Ben aɔɔ ò le se ñ píngi.

Yesu aduakena zaa Getesemani

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

32 Aɔ kà guu kè wè be Getesemani, ben Yesu bè a ìbanɔne: À vɛɛ kè ai mà gá adua ke.

33 À Pita kɔn Yemisio kɔn Yohanao sè à gàaño. Sósobi à kù à nɔseyɔgɔ sɪ.

34 Ben à bèñne: Ma pɔɔ sia kù maamaa ai gaa lézĩ. À ze kè à itɛ ke.

35 Kè à gàa aε féte, ben à kùε tɔɔte à adua kè tó éé sí ke, gurɔ zaka pì gēteala.

36 À bè: Baa, ma De, baabɔ pìngi è sí kenne. N̄ togo'i kè síma, mɔde èe ke yā kè má yezinlo, sé kè n̄ yezi.

37 Ben à liara à sù à a ìbanɔ lè, aɔɔe ii oo. Ben à bè Pitane: Simɔ, néε ii oon yó? Néε f̄ n̄ itē kè baa awa doroo?

38 À itē ke àgɔ adua keε le àton fu yɔagwanaaro yānzi. Ninii yezi, mɔde mè buse.

39 À liara à gàa adua ke, ben à yā d̄nkɔ pì ò dɔ.

40 Kè à liara à sù à n̄ lé, aɔɔe ii oo, zaake aɔɔe imioo dεdεε. Aɔ d̄ dian weé yā onε n̄aro.

41 À suna ḡn̄ aagɔdeeo à bèn̄ne: Ée ii oo, ée kámma boo ai tian yó? À m̄ le. Gurɔ kà sa. À gwa, wà Gb̄ntee Né kpà durunkerinɔa.

42 À fεε wà gá. Gb̄ kè ma kpar̄mma pì e mɔɔ fá.

Yesu kūna

(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)

43 Kè à kpé èe yā pì oo, ben Yudasi à ḡɔn̄ kuri awεplaaanɔ doke m̄ k̄n̄ pariio, aɔɔ f̄εdaanɔ k̄k̄k̄na k̄n̄ ḡon̄. Aɔ b̄ sa'orikinɔ k̄n̄ lu-dayádannerinɔ k̄n̄ gb̄nsinɔ kiia.

44 Bɔnkpeεdee pì s̄ s̄eda òn̄ne à bè: Gb̄ kè mé lé péa, àmbe gwe. À à k̄ gb̄a à táo.

45 Ben à m̄ p̄ Yesua ḡɔ à bène: Rabi! Ben à lé péa.

46 Ben wà ɔ p̄εε Yesua wà à k̄ ḡingin.

47 Ben gb̄ kè aɔ zεna gweenɔ doke a f̄εdaa wòto à sa'oriki ìsi z̄iri ke lèò à à swā gò.

48 Ben Yesu bènnε: Kp̄ai w̄εεdewεn ma ũ, k̄ε a m̄o à ma k̄ū k̄ōn f̄εedaano k̄ōn ḡon̄oó?

49 M̄εèḡō k̄úao Luda ua lán guu e d̄oo nà, m̄εèḡō yā daaare, ée ma k̄ūro. M̄ode sé yā k̄è wà k̄è Luda yān papa.

50 Ben à ìbano bàa lè ñ píngi aō à tòn.

51 Ḡōkpare kee tézi à p̄oke danaro, táaru bisan à k̄ùala. K̄è wà à k̄ū,

52 ben à bò ñ ozi à a bisa tònne gwe à bàa s̄i à tà b̄ūu.

Yuda gb̄aadeen̄o yākpaekena k̄ōn Yesuo

(Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Yoh 18:13-14, 19-24)

53 Ben aō ḡaa Yesuo sa'oriki ìsi bε. Sa'orikin̄o k̄ōn gb̄ēnsin̄o k̄ōn ludayādannerin̄o k̄àk̄ōa gwe ñ píngi.

54 Pita té à kp̄εε k̄āaa ai à ḡaa à ḡè sa'oriki ìsi bε ua guu. À v̄εε gwe, èe té kp̄ákpaā k̄ōn dogarin̄o l̄edo.

55 Sa'orikin̄o k̄ōn Yuda yākpaekerin̄o ñ píngi e s̄èeda wetεε Yesuzi wà à dε, ben aōe ero.

56 Wà εḡeyā òd̄ia pari, m̄ode aō yākee e k̄ō séro.

57 Ben gb̄ēken̄o f̄εε wà εḡeyā òd̄ia wà bè:

58 Wá mà à bè é Luda kp̄é k̄è gb̄ēntee bò wí é à p̄ānde bo gur̄o aaḡōo dagura k̄è gb̄ēntee e boro.

59 Baa k̄ōn beeeo aō yā e k̄ō séro.

60 Ben sa'oriki ìsi f̄εε à z̄è ñ aε à Yesu gb̄èka: Ñ yāke v̄i ñ weñlaroo? Yā k̄è w̄èe didiimmaa k̄è dε diaa?

61 Yesu ȳīte kp̄ē èe yāke weàlaro, ben sa'oriki ìsi p̄i èara à à gb̄èka: M̄be M̄esaya, Luda Aubarikade N̄é ũó?

62 Ben Yesu bè: Mámbe à ũ. É Gb̄ēntee N̄é e v̄ēena Gb̄āapingide oplaazi, bens̄o é à suna e ludambe luguun.

63 Ben sa'oriki ìsi pì a utano gà à kè à bè: À kè dia wée sèedade pānde kenɔ wɛtɛɛ dɔɛɛ?

64 Á mà lán à dɔkè Ludao nà. Yá kpareen a zɛo tiaa? Ben aɔ yá dààla ń pínɡi aɔ bè wà à dɛ.

65 Ben gbɛkenɔ fɛɛ wà lóu sùu. Ben wà pɔ yìne à uua, wèè à léɛɛ ɔkũo wèè beene: Ñ annabikeyã o ñ gbɛ kè n ɛɛ o. Ben dogarinɔ à kũ aɔ à swān kèke.

Pita lésena Yesuzi

(Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18, 25-27)

66 Pita kú ua guu gĩzĩ, ben sa'oriki ìsi zònoƙpareno doke mò gwe.

67 Kè à Pita è èe té kpákpaá, ben à wée pèa à bène: Mpi sɔ nɛègɔ kú ɛdo kɔn Yesu Nazaretiomɛ.

68 Ben à lé sè à bè: Má à dɔro, mée yá kè née oo dɔro dɔro. Ben à fɛɛ à gè gānun.

69 Kè zònoƙpare pì à è gwe dɔ, ben à ò gbɛ kè aɔɔ zena gweenɔne à bè: Aɔ gbɛ mèn doon yè.

70 Ben Pita lé sè dɔ. Kè à kè saa féte, gbɛ kè aɔɔ zena gweenɔ bè Pitane: Yāpuramɛ aɔ gbɛ doon n ũ, zaake Galili gbɛn n ũ.

71 Ben à fɛɛ à e a zīnda kà à la dà à bè: Má gbɛ kè ée à yá oo pì dɔro.

72 Zaa gwe gɔɔn koo lé gèn plaadee zù, ben yá kè Yesu ò dɔ Pitan, kè à bè, ai koo gɔ gá lé zu gèn plaa, eé lé séazi gèn aagɔ. Ben à nà ɔɔdɔnaa.

15

Pilati yáƙpaɛkɛna kɔn Yesuo

(Mat 27:1-2, Luk 23:1-5, Yoh 18:28-38)

1 Kè guu dò gɔ̃ sa'orikinɔ̃ kɔ̃n gbẽnsinɔ̃ kɔ̃n lundayadannerinɔ̃ kɔ̃n gbãadeenɔ̃ n̄ pínɡi yã gògɔ̃, ben aɔ̃ Yesu yì aɔ̃ gàa wà à nà Pilatinε a ɔ̃zĩ.

2 Ben Pilati à là à bè: M̄be Yudanɔ̃ kína ṹ? Yesu wèàla à bè: Lεn n̄ ò lε.

3 Sa'orikinɔ̃ e yã didiia,

4 ben Pilati à là dɔ̃: Né yãke oroo? Yã kè wèè didiimmaa ma fá!

5 M̄ɔ̃de Yesu e yãke weńlaro, ben yã pì b̀ Pilati saε.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yoh 18:39-19:16)

6 Banla zĩbaa zĩ wè pisinanɔ̃ doke kè gbẽnɔ̃ à wéε kè gbareńne.

7 Gurɔ̃ m̄ɔ̃a s̄ɔ̃ gbẽkee kú kpésiaan wè be Baraba. À kú kɔ̃n gbẽ gaabudee kè aɔ̃ gbẽ dènɔ̃.

8 Ben parii s̄ɔ̃ Pilatizi aɔ̃ wéε kèa à ke lán è keńne nà.

9 Ben Pilati n̄ lá à bè: Á yezi mà Yudanɔ̃ kína gbarεaren yó?

10 Zaake à d̄s̄ kè n̄sεgɔ̃aanɔ̃ kè sa'orikinɔ̃ v̄i kɔ̃n Yesuo yānzin wà à kpàawazi.

11 Ben sa'orikinɔ̃ gbẽnɔ̃ làakari f̄εε, lε aɔ̃ o Pilatinε à Baraba gbareńne.

12 Ben Pilati n̄ lá à bè: Bón á yezi mà ke kɔ̃n gbẽ kè eè be Yudanɔ̃ kinao tiaa?

13 Ben aɔ̃ wii lè wà bè: N̄ à pá lía!

14 Ben Pilati bèńne: À kè diaa? Bó dàn à kè? Ben aɔ̃ wii lè wà kàara wà bè: N̄ à pá lía!

15 Pilati yezi à gbẽnɔ̃ pɔ̃nnaa wete, ben à Baraba gbàreńne. À Yesu kpà sozanɔ̃a aɔ̃ à gbẽ flào aɔ̃ à pá lía.

Yesu fabona

(*Mat 27:27-31, Yoh 19:2-3*)

16 Ben soza pìno gàao bùsu gbēnsi pì be, ben aõ ñ gāli kākōa píngi.

17 Aõ gumusu tēaa dāne, ben aõ lè fùra tã aõ kùne.

18 Ben aõ òe ì kpaaa wà bè: Fɔɔ Yudanɔ kína!

19 Aõ òe à lēe gòo a mìa aõ òe lóu suua, aõ òe kuēē ñ kosooa wèe mì síeēne.

20 Kè aõ à fabò wà yāa, ben aõ gumusu tēaa pì gòàla aõ à zīnda pókāsāa dāne. Ben aõ b̀òo wèe gaa à pá lía.

Yesu pana lía

(*Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27*)

21 Kè aõ òe gaa, Sirēni gbē kè wè bene Simɔ̀ b̀ò lakutu kea èe suu wéte guu, ben aõ gā nàa à Yesu líkpansé. Àmbe Alésanda kōn Rufuo de ũ.

22 Ben aõ gàa Yesuo guu kè wè be Gɔ̀gɔta kè bè m̀watorokii.

23 Ben aõ geepiwēē kè wà ỳakɔte kōn ēzēo d̀ne, m̀de èe miro.

24 Kè aõ à pá lía, ben aõ à pókāsāano kpàatete wà kàe, ben aõ k̀bankpe kè lán aõ baade é sé nà.

25 Aõ à pá lía m̀ò kēndome.

26 Wà yā kè wà dìa kè wà nà lía à m̀ila wà bè:

Yudanɔ kína.

27 Wà kpāi wéedewenɔ̀ pá lía à sae gwe d̀o g̀ɔɔn plaa, gbē doo à ɔ̀plaazi, gbē doo à ɔ̀zezi.

28 Len yā kè wà kè Luda yān pàpa le kè wà bè: Wà à kākōa kōn d̀akerino.

29 Gbē kè aõ òe gēē zéla gweenɔ̀ e ñ mì keē degūdegū, aõ òe à s̀s̀ɔ̀ wà bè: Èhē! M̀m̀n kè n bè

né Luda kpé wí ò ɛara ò bo gurɔ aagɔɔ daguran gweroo?

³⁰ Ñ n zĩnda mì sí ò pita lía!

³¹ Lεmε dɔ sa'orikinɔ kɔn ludayádannerinɔɔ e à faboo lε wà bè: À gbě pāndenɔ mì sì, mɔde eé fɔ à a zĩnda mì síro.

³² Tó Mεsaya, Isarailinɔ kína pita lía tia wà e, wé à náanε κε. Ben gbě kè wà ñ pá lía lεdoonɔɔ e à sɔsɔɔ dɔ.

Yesu gana

(Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30)

³³ Kè ɔfántě kà m̀dangura, ben gusiaa dà bùsu pila píngi ai fāantě mò aagɔɔ.

³⁴ Fāantě mò aagɔn Yesu wii lè gbāngbān à bè: Eloi, Eloi, lεma sabatani! Beee bè: Ma Luda, ma Luda, à kè dia n ma ton?

³⁵ Kè gbě kè aɔɔ zεna gwe kenɔ yā pì mà, ben aɔ bè: À ma, èe Ilia sísii.

³⁶ Ben gběke bàa lè à gàa à sabo sè à dà geepiwě kpàkpā guu, à fīfī kapaa, ben à dɔ Yesunε à mi. Ben à bè: À zε gĩa wà gwa tó Ilia é mó à à pita.

³⁷ Yesu wii gbāaa lè à wěndi tà.

³⁸ Ben Luda kpé lábure kèkɔrε plaa bɔna musu suna gĩzĩ.

³⁹ Kè sozanɔ gběnsi kè zε Yesu aε gwee è lán à gà nà, ben à bè: Yāpuramε Luda Nén gbě kè ũ.

⁴⁰ Nɔgbě kenɔ kú gwe dɔ aɔɔe guu gwaa kāaa. Ñ tén Mariama Magadaleni kún kɔn Mariamao Yemisi Néngo kɔn Yusufo da kɔn Salomεo.

41 Gurɔɔ kè Yesu kú Galili, aɔmbe aɔ̀ègɔ́ tɛ̀zi wàgɔ́ à ìan ká. Nɔ̀gbɛ̀ pãndenɔ́ kú gwe dɔ́ pari kè aɔ́ gàao Yerusalemu lɛ̀do.

Yesu vĩna

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

42 Azuma zĩ uusie. Kè wèe kámmabogurɔ́ soru kee,

43 Yusufu Arimatea gbɛ̀ m̀. Gbɛ̀ tódeeme Yuda gbãadeenɔ́ tɛ̀. Àmɔ́ sɔ́ e kpata kè b̀ Luda kiia dãa. À kùgbãaa kè à gàa Pilati kiia à Yesu gè gbèkaa.

44 Kè Pilati mà Yesu gĩake à gà k̀, à b̀ à sae. Ben à sozanɔ́ gbɛ̀nsi sisi à à là tó Yesu gà k̀.

45 Kè Pilati gbɛ̀nsi yã pì mà, ben à Yusufu gbà zé à gè pì sé.

46 Ben Yusufu gàa à táaru bisa lù, ben à gàa à à gè pìta lía à bisa pì fífí. À à dà gbèwɛɛ kè wà s̀ mira ũu guu, ben à gbè gbèntɛ̀ gbegere pà à tàta wèe pìlɛ̀.

47 Mariama Magadaleni kɔ̀n Mariama Yusufu dao è gura kè wà Yesu gè pì dàen.

16

Yesu fɛ̀na gaan

(Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

1 Kámmabogurɔ́ yãanao uusie Mariama Magadaleni kɔ̀n Mariama Yemisi dao kɔ̀n Salomeo ǹosi gũ nnaa lù, lɛ̀ wà gá wà kú Yesu m̀ea.

2 Azumanɛ̀ngo zĩ kɔ̀ngo idɛ̀ idɛ̀ aɔ́ b̀ wèe gaa mira pì kiia.

3 Aɔ́ kɔ́ là zén wà bè: Dé bé eé gbè m̀ gbegere pá à guowe mira léa sɔ́?

4 Zaaɛ̀ gbè pì bíta maamaa. Kè aɔ́ wɛ̀e sè wà gwà, ben aɔ́ è wà gbè pì gbegere pà wà gùo mira pì léa.

⁵ Kè aǝ gè mirawee pì guu, ben aǝ gǝkpare ke è vèena oplazi à utagyaba puraa dana. Ben aǝ kè gìri.

⁶ À bèńne: Àton ke gìriro, Yesu Nazareti kè wà pà lían ée weteeroo? À fèe, à kú kèro. À guu kè wà à dǝen gwa,

⁷ é gá à o à ibanone kǝn Pitao kè èe dǝǝńne ae gana Galili. Gwen aǝé à en lán à òńne nà.

⁸ Aǝe lugalugaa yǝ pì bǝ n sae, ben aǝ bǝ miran aǝ bàa lè. Aǝe yǝke o gbēkenero kè vǝ n kǝ yǝnzi.

*Yesu bǝ à mǝna a ibanǝzi
(Mat 28:9-20, Luk 24:13-49, Yoh 20:11-23, Zǝr 1:6-8)*

⁹ Kè Yesu fèe Azumanengo zǝ kǝngǝ ide'ide, à a zǝnda òdǝa Mariama Magadalenine kǝaku. Nǝgbē pì guun Yesu pè zǝn mèn sweeplaaanǝ.

¹⁰ Ben nǝgbē pì gǝa à ò gbē kè aǝ kúo yǝanone. Aǝ nǝse yakana wèe óo dǝo.

¹¹ Kè aǝo mà kè Yesu kú wèndio ai nǝgbē pì à è wéeo, aǝe síro.

¹² Beee gbèra gurǝo kè n gǝǝn plaaanǝo té zé guu aǝe gaa wéte guu, à bǝ à mǝńzi lán gbē pǝnde bà.

¹³ Kè aǝ lǝara wà sù, aǝo ò gbē kpaaanone, mǝde aǝe n yǝ síro.

¹⁴ Zǝazǝa à bǝ à mǝ a ìba gǝǝn kuri aweedoonǝzi kè aǝe pǝ blee. Ben à kpǝkēńzi n swǝgbǝa yǝnzi, zaake aǝe à náane kero bensǝ aǝe gbē kè aǝ à è kè à fèeno yǝ síro.

¹⁵ Ben à bèńne: À gá anduna gu píngia à ma baaru nnaa kpǝ gbēnone n píngi.

¹⁶ Gbē kè sǝ ben à batisi kè bé eé mǝsina e. Gbē kè èe sí sǝro, yǝ é vèe adeea.

¹⁷ Gbě kè aǎ baaru pì sìnɔ yākenanɔn yè: Aǎégae zĩnnɔ gomɔma kɔn ma tó, aǎégae yāke borii o.

¹⁸ Aǎé mlè sé kɔn ɔɔo. Baa tó aǎ sewee mi, póke é n lero. Aǎégae ɔ ke gyāreenɔa aǎ gbāa kũ.

Tana Yesuo ludambɛ
(Luk 24:50-53, Zĩr 1:9-11)

¹⁹ Kè Dii Yesu yā ònne à yāa, ben Luda à sè à tàò musu, ben à vèe Luda ɔplaazi.

²⁰ Ben à iba pìnɔ gàa wà waazi kè gu pínɡia. Dii zĩi kènyo à a yā kāsāa pèe kɔn dabuyā kè tézinɔ.

Luda yá takada kǝn Bokobaru yáó
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5